

RAPPORT

Gjennomgang av institusjons- og
hjemmetjenesten i Melhus
kommune

07. januar 2022

Innhold

1. Sammendrag.....	2
2. Innledning.....	4
3. Dagens ressurseffektivitet	6
4. Behovet for kapasitet og kompetanse for å kunne drifte et bærekraftig tjenestetilbud...	11
5. Gitt dagens kapasitet og kompetanse, hvilket tjenestetilbud kan kommunen drifte bærekraftig	14
6. Kapasitetsbehov fremover	17
7. Muligheter for omdisponering av areal.....	26
Vedlegg	28

1. Sammendrag

Melhus kommune har over flere år arbeidet med prosjektet «100 år i eget hjem». Prosjektet skal bidra til i større grad enn tidligere å gi kommunens innbyggere tilbud om pleie- og omsorgstjenester i egne hjem. Dagens utvikling slik det fremgår av KOSTRA viser imidlertid at utviklingen går motsatt vei, og kommunen selv uttrykker at de har utfordringer med å vende tjenestebilbudet fra institusjonsplasser til hjemmebaserte tjenester. Det er videre påpekt driftsutfordringer i pleie- og omsorgstjenestene. Dette har dels sin forklaring i den pågående pandemien, men oppleves også som mer grunnleggende knyttet til hvordan Melhus kommune drifter sine pleie- og omsorgstjenester.

Det er derfor identifisert et behov for å se på hvilke muligheter som ligger både i forbedring av effektivitet, samt ved å endre dagens strukturer for pleie- og omsorgstjenestene i Melhus kommune. Kommunen har bedt BDO gjennomføre et kartleggingsprosjekt der vi skal belyse fire ulike problemstillinger knyttet til ressurseffektivitet og struktur i tjenestene. Denne rapporten svarer ut disse problemstillingene. Kartleggingen har i hovedsak avdekket fire hovedfunn.

1) Fordi kostnadsnivået i institusjoner er langt høyere enn i hjemmetjenester og heldøgnsbemannede boliger viser kartleggingen at særlig mangelen på tilstrekkelig antall heldøgnsbemannede boliger vil medføre svært høye kostnader frem mot 2050 med en videreføring av dagens tjenestesammensetning. En omlegging av tjenestesammensetningen vil redusere den estimerte kostnadsøkningen betydelig.

2) Våre analyser viser et behov for økt bemanning på tvers av pleie- og omsorgstjenestene. Basert på HMS-utvalgenes vurderinger av hvilken bemanning som er nødvendig for å drifte fullt ut bærekraftige tjenester, må kommunen enten øke dagens bemanning eller redusere dagens tjenestetilbud med 83 tjenestemottakere i hjemmetjenestene, seks beboere i heldøgnsbemannede boliger og fire vektete institusjonsplasser. Bemanningssituasjonen er derfor svært viktig å ta tak i, for også å gjøre tjenestene mer robuste i møte med fremtidens kapasitetsbehov.

3) Befolkningsframskrivingene for kommunen viser at kapasitetsbehovet i kommunens pleie- og omsorgstjenester vil øke betydelig i årene fremover. Basert på en ren framskriving av dagens dekningsgrader ved de forskjellige pleie- og omsorgstjenestene i kommunens tjenestetilbud, estimeres kapasitetsbehovet å øke kommunens kostnader til pleie- og omsorgssektoren med om lag 85 millioner kroner i 2030, 152 millioner i 2040 og om lag 220 millioner i 2050.

4) Hølanda sykehjem kan omdisponeres til heldøgnsbemannede boliger, og kommunen kan vurdere å gjøre Hølanda til et kommunalt kompetansesenter for heldøgnsbemannet omsorg. Hølanda sykehjem uttaler at lokalene er egnet for en slik omdisponering, og at bygningsmassen vil kreve få tilpasninger for å omdisponeres. Dagens 16 plasser ved sykehjemmet kan omdisponeres til 30,4 heldøgnsbemannede boliger til samme driftskostnad som i dag. En slik omdisponering vil dermed kunne bidra til å gi 14 nye innbyggere et botilbud i kommunens pleie- og omsorgstjeneste.

Videre har kartleggingen avdekket at kommunen kan få ytterligere effekter av å legge om tjenestesammensetningen i årene som kommer. HMS-utvalgene mener heldøgnsbemannede boliger er egnet til å «dekke gapet» for eldre som er for friske til å bo på institusjon, men for syke til å bo i eget hus. Et tilbud om heldøgnsbemannede boliger vil bidra til et mer riktig tilbud, samtidig som pårørende vil motta tilstrekkelig avlastning fra pleie- og omsorgstjenestene på et tidligere tidspunkt. I tillegg mener HMS-utvalgene at mange av dagens beboere i institusjon vil kunne få et bedre tjenestetilbud i heldøgnsbemannede boliger. Dette dreier seg både om aktivisering og sosialisering, som særlig er viktig for funksjonsfriske eldre med kognitiv svikt. For å møte fremtidens kapasitetsbehov og gi innbyggerne et riktigere tilpasset tilbud, har våre analyser vist at

det er et potensial for å bygge ut et langt større antall heldøgnsbemannede boliger enn kommunen har i dag. Utbyggingen kan eksempelvis skje både i form av en omdisponering av Hølonde sykehjem, i tillegg til en utbygging/omdisponering andre steder i kommunen.

Kommunen har over tid opplevd rekrutteringsutfordringer. Kartleggingen viser at en omdisponering fra institusjonsplasser til heldøgnsbemannede boliger kan bidra til å skape et solid og attraktivt kompetansemiljø, som videre vil kunne avhjelpe rekrutteringsutfordringene. Samtidig krever heldøgnsbemannede boliger lavere pleiefaktor enn sykehjemsplasser. Følgelig vil rekrutteringsutfordringene sykehjemmet i dag opplever kunne lettes gjennom flere kanaler.

2. Innledning

Bakgrunn

Befolkningsframskrivingene for Trondheimsregionen viser en betydelig økning i innbyggertallet i målgruppen for pleie- og omsorgstjenester til eldre. Sammenlignet med 2021 er økning i antallet innbyggere over 67 år prognostisert som følger:

- 2025: 11 %
- 2030: 25 %
- 2040: 53 %
- 2050: 74 %

Ifølge befolkningsframskrivingene vil andelen av kommunens totale antall innbyggere over 67 år øke fra 16 % i 2021 til 23 % i 2050. Sammenlignet med 2021 vil antallet innbyggere 67-79 øke med 35 %, 80-89 øke med 145 % og innbyggere over 90 år øke med 308 %. Kommunen oppgir å ha en stor andel demente brukere av pleie og omsorgstjenestene, samt at framskrivingene viser en økning demente i årene fremover. Framskrivningene viser at befolkningsandelen med demens vil øke fra 1,88 % i 2020 til 3,78 % i 2050.¹

Kommunen har over år arbeidet med prosjektet «100 år i eget hjem» som i større grad enn tidligere skal sikre brukerne gode tjenester i sine egne hjem. Basert på KOSTRA-tall registrerer imidlertid kommunen en motsatt utvikling der kommunen ikke klarer å vende tjenestetilbudet mot hjemmebaserte tjenester. Melhus kommune hadde i 2020 en høyere andel netto driftsutgifter til institusjon og tilsvarende lavere andel til hjemmetjenester enn kommunegruppe 7 og flere omkringliggende kommuner.

Melhus kommune gir uttrykk for at utfordringer med å rekruttere riktig og tilstrekkelig kompetanse har resultert i ulikt nivå på institusjonstjenestene i kommunen.

Det er tidligere gjennomført flere utredninger og eksterne analyser innen pleie og omsorg. Våren 2021 ble det gjennomført et forprosjekt om status i helse- og omsorgstjenestene på Hølonda. Kommunestyret fattet følgende vedtak i saken:

Det er et ønske å beholde sykehjemsplassene. Rådmannen bes derfor komme tilbake med en sak som beskriver ulike alternativer for videreutvikling ved Hølonda helse- og omsorgssenter med bakgrunn i dagens status, fremtidig kapasitetsbehov i hele kommunen og kjente rekrutteringsutfordringer. Vi ønsker å få belyst ulike alternativer for sykehjemsdrift og heldøgns pleie og omsorg tjenester samt styrking av hjemmesykepleien. (Revidert punkt, med flertall)

Formål og problemstillinger

BDO AS er engasjert for å gjennomføre et kartleggingsoppdrag som skal vise ressursutnyttelse både i dagens situasjon, samt i lys av befolkningsframskrivingene. Videre er BDO bedt om å redegjøre for hvordan eksisterende bygningsmasse eventuelt kan omdisponeres i et fremtidig pleie- og omsorgstilbud i kommunen. Konkret er det utarbeidet fire problemstillinger for oppdraget:

- 1 Hvor ressurseffektiv er henholdsvis institusjonstjenesten, heldøgnsbemannede boliger og hjemmetjenesten per i dag?

¹ Aldring og helse: Demenskartet

- 2 Hvilken pleiefaktor og hvilken kompetanse burde de ulike avdelingene i dagens institusjoner hatt for å sikre bærekraftig drift?
Hvor mange institusjonsplasser har kommunen kapasitet og kompetanse til å drifte med dagens ressurser?
- 3 Hva er det fremtidige kapasitetsbehovet i 2025, 2030, 2040 og 2050 for henholdsvis institusjonsplasser, boliger med heldøgns bemanning og hjemmetjenester, gitt dagens og alternative sammensetninger av tjenestetilbudet?
- 4 Gitt de alternative sammensetningene av tjenestetilbudet, er det mulig å omdisponere arealer til andre typer tjenester?

Metode

Oppdraget er gjennomført som et kartleggingsoppdrag, der det innledningsvis ble utarbeidet en detaljert prosjektplan som dannet grunnlaget for arbeidet BDO skulle utføre. Som et kartleggingsoppdrag er det ikke gjort vurderinger knyttet til funnene under de ulike problemstillingene. Informasjonen som ligger til grunn for våre analyser er hovedsakelig innhentet fra kommunen og dels fra offentlig tilgjengelige registre. Videre er informasjon om behovet for kapasitet og kompetanse innhentet fra hver avdeling som er omfattet av oppdraget. Dette er gjennomført ved bruk av et skjema for kartlegging av den enkelte avdelings vurdering av kapasitetsbehovet, og gjennom samtaler med HMS-utvalget ved hver avdeling.

Basert på informasjon fra registre, skjema og samtaler har BDO gjennomført analyser i tråd med prosjektplanen. Kartleggingen og BDOs funn er sammenfattet i denne rapporten som er BDOs leveranse til Melhus kommune.

En mer detaljert redegjørelse om metoden for gjennomføring av kvantitative analyser, samt strukturering av grunnlagstall er redegjort for i vedlegg.

Forbehold og avgrensninger

Vi forutsetter at informasjon og tallgrunnlag fra Melhus kommune er korrekt. Det har vært utfordringer med å fremskaffe et tilstrekkelig godt informasjonsgrunnlag fra kommunens side. Utfordringene har hovedsakelig bestått i at vi ikke har fått rask tilgang til korrekte grunnlagstall. Videre har det løpende blitt oppdaget behov for korrigeringer i grunnlagstallene. BDO har ikke hatt mulighet til å ettergå tallgrunnlaget utover løpende rimelighetsvurderinger i tilfeller hvor vi har funnet grunn til å stille spørsmål ved store ulikheter og det som fremstår som åpenbare feil i tallgrunnlaget.

I tråd med prosjektplanen har ikke BDO overprøvd kommunens faglige vurderinger knyttet til det faktiske behovet for kompetanse og kapasitet for en bærekraftig drift av tjenestene per i dag. I prosjektet har vi ikke vurdert i hvilken grad pleie- og omsorgstjenestene i Melhus kan sies å være «gode», verken i seg selv eller sammenlignet med andre.

Videre har ikke prosjektet vurdert konsekvenser og muligheter knyttet til samdrift. Deler av oppdraget har handlet om å vri tjenestetilbudet i kommunen. Vurderinger knyttet til omgjøring av vedtak om tjenester har ikke vært en del av oppdraget.

Det er i prosjektet innhentet synspunkter på alternativ bruk av dagens institusjonslokaler ved Hølonda og Horg dersom institusjonsplassene skulle blitt overført til Buen. Vi presiserer at det ikke er gjort vurderinger av lokalenes egnethet, eller andre vilkår som legger premisser for fremtidig bruk og omdisponering. Videre er det ikke gjennomført investeringsanalyser i prosjektet.

Ordliste

- Dekningsgrad: Andelen innbyggere som mottar en tjeneste. Beregnes oftest for ulike aldersgrupper
- Pleiefaktor: Totalt antall årsverk delt på antall plasser eller antall tjenestemottakere, eksempelvis i en avdeling.
- Vektet plass: Plasser der det korrigeres for ulik brukertyngde. Eksempelvis er en skjermet plass mer ressurskrevende enn en ordinær somatisk langtidsplass og har derfor en høyere vekt. Hensikten er å skape et sammenligningsgrunnlag for ulike (typer) plasser på tvers av avdelinger/enheter.
- Netto driftskostnader: Kostnader til tjenesten når inntekter, eksempelvis tilskudd og refusjoner er trukket fra kostnadene. Denne rapporten bruker gjennomgående netto driftskostnader.
- Kostnad per vektet plass: Kostnaden til den aktuelle type plass delt på antall vektete plasser
- HMS-utvalg: Utvalg ved hver avdeling i pleie- og omsorgstjenestene. Bestående av avdelingsleder, tillitsvalgte og verneombud.

3. Dagens ressurseffektivitet

Det er store forskjeller i ressurseffektivitet på tvers av avdelingene i kommunens institusjonstjeneste

For å vurdere ressurseffektiviteten innenfor institusjonstjenester i Melhus kommune, har vi gjennomført en analyse av pleiefaktor og vektet pleiefaktor for de ulike avdelingene. Resultatene av dette er presentert i tabellen under. Merk at vikarbruk er holdt utenfor disse beregningene. Tabellen viser dagens situasjon, og hensyntar ikke hvilken pleiefaktor en bærekraftig bemanning ville gitt. Spørsmålet om bærekraftig bemanning og kapasitet diskuteres i neste hovedkapittel.

Enhet	Avdeling	Pleiefaktor	Vektet pleiefaktor
Buen sykehjem	Langtidsavdelingen	0,99	0,81
Buen sykehjem	Korttidsavdelingen	1,07	0,95
Horg sykehjem	Langtidsavdelingen	1,06	1,06
Horg sykehjem	Midttun	0,98	0,92
Hølonde sykehjem	Langtidsavdelingen	0,67	0,65

Tabell 1: Vektet og uvektet pleiefaktor ved hver avdeling i institusjonstjenesten. Kilde: Melhus kommune, HRM og Profil

Som tabellen over viser, er det store forskjeller i ressurseffektivitet på tvers av avdelingene i Melhus kommunes institusjonstjeneste målt ved pleiefaktor og kostnader pr. plass. Langtidsavdelingen ved Hølonde sykehjem har kommunens laveste pleiefaktor, med 0,67 årsverk pr. plass. Dette er betydelig lavere enn korttidsavdelingen ved Buen sykehjem, som har den høyeste pleiefaktoren av kommunens sykehjemsavdelinger, med 1,07 årsverk pr. plass.

Blant langtidsavdelingene ved kommunens tre sykehjem er det også store forskjeller i pleiefaktor. Langtidsavdelingen ved Horg sykehjem har den høyeste pleiefaktoren blant disse, med 1,06. Dette er 58 % høyere enn pleiefaktoren ved Hølonde sykehjem. Langtidsavdelingen ved Buen sykehjem

og avdeling Midttun ved Horg sykehjem, har pleiefaktorer på henholdsvis 0,99 og 0,98. Begge disse avdelingene har dermed betydelig høyere pleiefaktorer enn langtidsavdelingen på Hølonda.

Gjennom vekting av plassene ved de ulike institusjonene har langtidsavdelingen ved Hølonda sykehjem den laveste pleiefaktoren av kommunens sykehjemsavdelinger, med 0,65 årsverk pr. vektet plass. Langtidsavdelingen ved Horg sykehjem har den høyeste vektete pleiefaktoren, med 1,06 årsverk pr. plass. Den vektete pleiefaktoren ved langtidsavdelingen på Horg er dermed 63 % høyere enn langtidsavdelingen ved Hølonda sykehjem.

Det er videre store forskjeller i kostnader pr. vektet plass på tvers av de ulike avdelingene i kommunenes institusjonstjeneste. Dette synliggjøres i tabellen under.

Enhet	Avdeling	Netto driftskostnader	Antall uvektede plasser	Antall vektete plasser	Kostnad pr. vektet plass
Buen sykehjem	Langtidsavdelingen	20 367 967	30	36,6	557 111
Buen sykehjem	Korttidsavdelingen	15 977 338	18	20,3	785 513
Horg sykehjem	Langtidsavdelingen	12 939 672	27	27,0	479 247
Horg sykehjem	Midttun	12 160 587	14	15,0	811 788
Hølonda sykehjem	Langtidsavdelingen	9 423 293	16	16,5	571 455

Tabell 2: Netto driftskostnader, antall uvektede og vektete plasser, samt og kostnad pr. vektet plass pr. avdeling i institusjonstjenesten. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil.

Som tabellen over viser har langtidsavdelingen på Horg sykehjem den laveste kostnaden pr. vektet plass med 479 247 kroner. Avdeling Midttun ved samme sykehjem har den høyeste kostnaden pr. vektet plass med 811 788 kroner. Det er her viktig å presisere at eksempelvis både tilskudd og kostnader knyttet til eksempelvis ressurskrevende brukere er hensyntatt i dette prosjektet. Dette er gjennomgående i rapporten, og også redegjort for i metodebeskrivelse.

Langtids- og korttidsavdelingen ved Buen sykehjem har kostnader pr. vektet plass på henholdsvis 557 111 kroner og 785 513 kroner. Dette er henholdsvis om lag 16 % og 64 % høyere enn ved langtidsavdelingen ved Horg sykehjem. Kostnad pr. vektet plass ved langtidsavdelingen på Hølonda sykehjem er 19% høyere enn ved langtidsavdelingen på Horg.

Forskjellene i ressurseffektivitet på tvers av de tre sykehjemmene i kommunens institusjonstjeneste er betydelige. Like fullt er det også store forskjeller i ressurseffektivitet på tvers av avdelingene på sykehjemmene med flere enn én avdeling. Avdeling Midttun på Horg sykehjem har om lag 69 % høyere kostnader pr. vektet plass enn langtidsavdelingen på samme sykehjem. Ved Buen sykehjem har korttidsavdelingen 41 % høyere kostnader pr. vektet plass enn langtidsavdelingen i samme bygg.

Avgrensningen sammenligningen til kun å omfatte kommunens langtidsavdelinger, har langtidsavdelingen ved Hølonda, som har den høyeste kostnaden pr. vektet plass, om lag 19 % høyere kostnader pr. vektet plass enn langtidsavdelingen med den laveste kostnaden pr. vektet plass. Forskjellene i ressurseffektivitet i kommunens institusjonstjenester er derfor store, selv når analysen avgrensnes til langtidsavdelingene.

Gjennom samtaler med HMS-utvalgene ved sykehjemmene, ble BDO informert om at enkelte ansatte ved både Buen og Horg sykehjem lønnes av én avdeling på sykehjemmene, mens de i realiteten utfører arbeid på begge avdelinger. Kostnadene tilknyttet disse årsverkene har blitt fordelt og korrigeret for i de ovenstående beregningene.

Ressurseffektiviteten i hjemmetjenestene varierer fra sone til sone

For å vurdere ressurseffektiviteten i hjemmetjenestene i kommunen, har vi gjennomført en tilsvarende analyse som for institusjonstjenestene. Resultatene av dette er presentert i tabellen under. Merk at vikarbruk er holdt utenfor disse beregningene. Tabellen viser dagens situasjon, og hensyntar ikke hva en bærekraftig bemanning ville medført. Spørsmålet om bærekraftig bemanning og kapasitet diskuteres i neste hovedkapittel.

Sone	Netto driftskostnader	Antall tjenestemottakere	Kostnad pr. tjenestemottaker
Nedre Melhus hjemmetjeneste	22 913 658	321	71 382
Horg/Flå hjemmetjeneste	14 612 772	173	84 467
Hølonda hjemmetjeneste	9 203 454	75	122 713

Tabell 3: Kostnad pr. tjenestemottaker i kommunens hjemmetjenestesoner. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil

Hjemmetjenestene i Melhus kommune hadde ved utgangen av 2020 totalt 569 brukere med samlede netto driftskostnader på om lag 47 millioner kroner. Målt ved kostnader pr. tjenestemottaker, er det store ressurseffektivitetsforskjeller på tvers av kommunens tre hjemmetjenestesoner.

Nedre Melhus hjemmetjeneste har den laveste kostnaden pr. tjenestemottaker, med 71 382 kroner. Kostnaden pr. tjenestemottaker ved Horg/Flå hjemmetjeneste er om lag 18 % høyere enn ved Nedre Melhus, og var i 2020 84 467 kroner. Hølonda hjemmetjeneste har den høyeste kostnaden pr. tjenestemottaker, med 122 713 kroner pr. tjenestemottaker. Dette er henholdsvis om lag 72 % og 45 % høyere enn kostnaden pr. tjenestemottaker ved Nedre Melhus og Horg/Flå hjemmetjeneste.

På tvers av de ulike hjemmetjenestesonene, vil enkelte soner kunne levere tjenester til brukergrupper med relativt større tjenestebehov enn andre. Ved å sammenligne kostnader pr. tjenestemottaker, hensyntas ikke forskjellen i slike relative tjenestebehovsforskjeller. Dermed vil soner med brukergrupper med mer ressurskrevende tjenestebehov kunne fremstå som mindre ressurseffektive enn de i realiteten er.

For å utjevne deler av slike relative forskjeller på tvers av sonene, har vi videre kalkulert kostnaden pr. planlagt time i hjemmetjenesten i tabellen under. Gjennom samtaler med HMS-utvalgene ved hjemmetjenestene, ble BDO gjort kjent med at Horg/Flå hjemmetjeneste leverer sykepleierkompetanse tilsvarende ett årsverk til Flå eldresenter. I tillegg lønnes en assistent av Horg/Flå hjemmetjeneste, mens vedkommende i realiteten arbeider på Flå eldresenter. Kostnadene ved disse årsverkene er korrigert for i tabellen.

Sone	Netto driftskostnader	Antall planlagte timer	Kostnad pr. planlagt time
Nedre Melhus hjemmetjeneste	22 913 658	22 277	1 028,6
Horg/Flå hjemmetjeneste	14 612 772	14 807	986,9
Hølonda hjemmetjeneste	9 203 454	8 336	1 104,0

Tabell 4: Kostnad pr. planlagt time i kommunens hjemmetjenestesoner. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil

Tabellen viser at kostnader per planlagte time varierer mindre enn kostnad per tjenestemottaker. Det kan være ulike forklaringer på at denne spredningen er mindre, herunder ulikt antall vedtakstimer per bruker, forskjell i kjøreavstander, ulikt behov for innleie av bemanning mv.

Heldøgnsbemannede boliger er et billigere alternativ enn institusjonsplasser

For å vurdere ressurseffektiviteten i de heldøgnsbemannede boligene i kommunen, har vi gjennomført en tilsvarende analyse som for øvrige tjenester. Resultatene av dette er presentert i tabellen under. Merk at vikarbruk er holdt utenfor disse beregningene. Tabellen viser dagens situasjon, og hensyntar ikke hva en bærekraftig bemanning ville medført. Spørsmålet om bærekraftig bemanning og kapasitet diskuteres i neste hovedkapittel.

Melhus kommune har i dag totalt 24 plasser ved kommunens heldøgnsbemannede boliger ved Flå eldresenter og Kregnesbu. De heldøgnsbemannede boligene ved Kregnesbu driftes av personell fra Nedre Melhus hjemmetjeneste. Melhus kommune har ikke hatt anledning til å skille ut regnskapstallene for den delen av Kregnesbu som knytter seg til heldøgnsbemannede boliger. Følgelig baseres den følgende ressurseffektivitetsanalysen utelukkende på de heldøgnsbemannede boligene ved Flå eldresenter. Det er totalt 19 heldøgnsbemannede boliger ved Flå eldresenter. Enheten har 6,57 faste årsverk, men benytter seg også av 1,6 årsverk fra Horg/Flå hjemmetjeneste. Disse ressursene er korrigert for i de følgende beregningene. Tabellen under viser pleiefaktoren ved Flå eldresenter.

Enhet	Antall årsverk	Antall tjenestemottakere	Pleiefaktor
Flå eldresenter	8,17	19	0,43

Tabell 5: Pleiefaktor ved kommunens heldøgnsbemannede boliger. Kilde: Melhus kommune, Profil og HRM

Slik tabellen viser er pleiefaktoren ved de heldøgnsbemannede boligene ved Flå eldresenter betydelig lavere enn for institusjonsplassene i kommunen.

I tabellen under har vi utført en tilsvarende analyse som for de øvrige tjenestene. Tabellen viser kostnad per tjenestemottaker, som for heldøgnsbemannede boliger kan sammenlignes med «plass» slik det gjøres for institusjonstjenesten.

Enhet	Netto driftskostnader	Antall tjenestemottakere	Kostnad pr. tjenestemottaker
Flå eldresenter	5 888 082	19	309 899

Tabell 6: Kostnad pr. tjenestemottaker ved kommunens heldøgnsbemannede boliger. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil

Flå eldresenter hadde i 2020 netto driftskostnader på om lag 5,9 millioner kroner. Dette gir en kostnad pr. tjenestemottaker på 309 899 kroner. Én plass i de heldøgnsbemannede boligene ved Flå eldresenter koster følgelig om lag 65 % av en ordinær somatisk langtidsplass ved langtidsavdelingen ved Horg sykehjem, som har den laveste kostnaden pr. vektet plass av kommunens langtidsavdelinger. Sammenlignet med langtidsavdelingen ved Hølonda, som har høyest kostnad pr. plass, krever en plass i heldøgnsbemannet bolig om lag 54 % av en institusjonsplass ved Hølonda langtidsavdeling. Følgelig kunne kommunen driftet 1,84 plasser i heldøgnsbemannede boliger for samme kostnad som én plass ved Hølonda sykehjem.

Forskjeller i ressurseffektivitet kan utnyttes for å møte fremtidens kapasitetsbehov på en mer kostnadseffektiv og robust måte

Nedenfor vises en oversikt over hva plassene i kommunens pleie- og omsorgstjenester koster relativt til hverandre. Tabellen leses per rad, fra venstre mot høyre. Eksempelvis viser tabellen at én vektet plass ved Buen langtid koster det samme som 0,71 vektete plasser ved Buen korttid.

	Buen sykehjem, langtids-avdelingen	Buen sykehjem, korttids-avdelingen	Horg sykehjem, langtids-avdelingen	Horg sykehjem, Midttun	Hølonda sykehjem, langtids-avdelingen	Nedre Melhus hjemmetjeneste	Horg/Flå hjemmetjeneste	Hølonda hjemmetjeneste	Flå eldre-senter
Buen sykehjem, langtids-avdelingen	1,00	0,71	1,16	0,69	0,97	7,80	6,60	4,54	1,80
Buen sykehjem, korttids-avdelingen	1,41	1,00	1,64	0,97	1,37	11,00	9,30	6,40	2,53
Horg sykehjem, langtids-avdelingen	0,86	0,61	1,00	0,59	0,84	6,71	5,67	3,91	1,55
Horg sykehjem, Midttun	1,46	1,03	1,69	1,00	1,42	11,37	9,61	6,62	2,62
Hølonda sykehjem, langtids-avdelingen	1,03	0,73	1,19	0,70	1,00	8,01	6,77	4,66	1,84
Nedre Melhus hjemmetjeneste	0,13	0,09	0,15	0,09	0,12	1,00	0,85	0,58	0,23
Horg/Flå hjemmetjeneste	0,15	0,11	0,18	0,10	0,15	1,18	1,00	0,69	0,27
Hølonda hjemmetjeneste	0,22	0,16	0,26	0,15	0,21	1,72	1,45	1,00	0,40
Flå eldre-senter	0,56	0,39	0,65	0,38	0,54	4,34	3,67	2,53	1,00

Tabell 7: Kostnad pr. tjenestemottaker/vektet plass ved hver enhet og avdeling relativt til andre enheter og avdelinger. Kilde: regnskap 2020 og Profil

Tabellen oppsummerer de til dels markante forskjellene i kostnader pr. plass i kommunens pleie- og omsorgstjenester. Kostnaden pr. plass i de ulike stegene i kommunens omsorgstrapp, varierer betydelig. Det er også betydelige forskjeller i kostnader pr. plass på tvers av samme steg. Ressurseffektivitetsanalysen viser at en slik vending vil kunne bidra til at flere innbyggere vil kunne gis tilbud om pleie- og omsorgstjenester, uten at den samlede kostnaden til sektoren trenger å øke tilsvarende som i dag. Tabellen illustrerer dermed det betydelige potensialet for bedre ressursutnyttelse som foreligger dersom kommunen lykkes med å vende tjenestetilbudet fra kostnadskrevende institusjonstjenester til pleie- og omsorgstilbud lenger ned i omsorgstrappen.

Melhus kommune ønsker å vende deler av tjenestetilbudet fra de øverste stegene i omsorgstrappen mot hjemmebaserte tjenester i tråd med strategien. Dersom man klarer dette, i tillegg til å redusere forskjellene i ressurseffektivitet på tvers av stegene, vil dette kunne bidra til å gi kommunen et mer robust og fremtidsrettet tjenestetilbud.

HMS-utvalgene anser en slik vending som mulig, og påpeker at flere av dagens beboere i institusjonstjenesten kunne hatt et bedre tjenestetilbud dersom de fikk tilbud om plass lenger ned i omsorgstrappen. Kommunen kan dermed utnytte potensialet for bedre ressursutnyttelse allerede

på kort sikt. Samtidig kan oversikten bidra til å koordinere og styre kommunens innsats mot bedre ressursutnyttelse innad og på tvers av de ulike tjenestetilbudene i kommunen.

Oversikten kan også anvendes for å gi retning i planlegging av fremtidige omdisponeringer og utbygginger av kommunens pleie- og omsorgstilbud. Eksempelvis ser vi at i stedet for å drifte én ekstra vektet plass på korttidsavdelingen ved Buen sykehjem, kan kommunen drifte 2,53 plasser ved Flå eldresenter til samme kostnad.

Tilsvarende sier tabellen at dagens 16,5 vektete plasser ved Hølonda sykehjem, vil kunne omdisponeres til 30,4 heldøgnsbemannede boliger til samme kostnad som dagens drift. En omdisponering av Hølonda sykehjem vil dermed kunne gi 14 flere innbyggere et botilbud i kommunens pleie- og omsorgstjeneste, uten at driftskostnadene øker sammenlignet med i dag.

4. Behovet for kapasitet og kompetanse for å kunne drifte et bærekraftig tjenestetilbud

Institusjonstjenesten gir uttrykk for behov for ytterligere kapasitet og kompetanse for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud

HMS-utvalgene ved de ulike avdelingene i kommunens institusjonstjeneste har blitt bedt om å ta stilling til hvorvidt dagens kapasitet og kompetanse er tilstrekkelig for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. HMS-utvalgene har deretter blitt bedt om å vurdere hvor mange årsverk pr. stillingstype avdelingene er avhengige av uten bruk av vikarer for å drifte et fullt ut bærekraftig tilbud gitt dagens behov.

I oversiktene over antall årsverk pr. stillingstype, er tallene basert på antall årsverk pr. stillingstype slik de fremkommer av kommunens HRM-system. I kapittel 3 beskrev vi at enkelte årsverk i kommunens helse- og omsorgstjenester er ansatt i andre enheter enn de reelt sett arbeider for. Vi har ikke foretatt justeringer på bakgrunn av dette i kapittel 4 og 5. Dermed er dagens antall årsverk pr. stillingstype og antall årsverk pr. stillingstype HMS-utvalgene mener de burde hatt for å drive fullt ut bærekraftig, basert på hvor stillingene er registrert i kommunens HRM-system.

I tabellen under presenterer vi dagens kapasitet ved langtids- og korttidsavdelingen ved Buen sykehjem, samt uttrykt kapasitetsbehov for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud.

Stillingstype	Buen langtid			Buen korttid		
	Dagens	Måtte hatt	Differanse	Dagens	Måtte hatt	Differanse
Fagleder	0,00	0,00	0,00	1,00	1,00	0,00
Assistent	3,14	0,50	-2,64	1,04	1,04	0,00
Hjelpepleier	11,24	12,00	0,76	8,82	8,82	0,00
Sykepleier	4,22	5,00	0,78	11,53	9,67	-1,86
Vernepleier	4,64	6,00	1,36	0,00	0,00	0,00
Fagarbeider	0,26	0,00	-0,26	0,00	0,00	0,00
Leder	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Spesialsykepleier	2,00	2,00	0,00	1,90	3,90	2,00
Sum	26,50	26,50	0,00	24,29	24,43	0,14

Tabell 8: Dagens kapasitet ved langtids- og korttidsavdelingen ved Buen sykehjem, samt uttrykt kapasitetsbehov for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Kun relevante stillingstyper. Kilde: Melhus kommune, HRM og intervjuer.

Som tabellen over viser mener HMS-utvalget ved langtidsavdelingen på Buen sykehjem mener at dagens antall årsverk tilknyttet avdelingen er tilstrekkelig for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Utvalget ønsker likevel en dreining mot høyere fagdekning. HMS-utvalget ved korttidsavdelingen på Buen sykehjem mener de i dag ikke har tilstrekkelig antall årsverk tilknyttet sin avdeling for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud, og mener avdelingen må tilføres 0,14 årsverk for å kunne drifte dette.

HMS-utvalgene ved både langtidsavdelingen og avdeling Midttun ved Horg sykehjem anser dagens antall årsverk som tilstrekkelig for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Ingen av HMS-utvalgene påpeker videre behov for justeringer på tvers av stillingstyper. I tabellen under har vi synliggjort dagens kapasitet ved Hølonda sykehjem, samt uttrykt kapasitetsbehov for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud.

Stillingstype	Hølonda		
	Dagens	Måtte hatt	Differanse
Assistent	0,13	0,00	-0,13
Hjelpepleier	4,44	6,44	2,00
Sykepleier	3,21	5,50	2,29
Vernepleier	0,85	0,00	-0,85
Fagarbeider	0,55	0,00	-0,55
Fagarbeider m/ fagskole	1,00	0,00	-1,00
Leder	0,00	1,00	1,00
Spesialsykepleier	0,76	0,00	-0,76
Virksomhetsleder	0,00	1,00	1,00
Sum	10,94	13,94	3,00

Tabell 9: Dagens kapasitet ved Hølonda sykehjem, samt uttrykt kapasitetsbehov for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Kun relevante stillingstyper. Kilde: Melhus kommune, HRM og intervjuer.

HMS-utvalget ved Hølonda sykehjem mener sykehjemmet i dag ikke drifter et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud, og mener sykehjemmet har behov for tilførsel av ytterligere tre årsverk for å kunne drifte fullt ut bærekraftig. Utvalget mener det særlig er behov for flere sykepleiere og hjelpepleiere. Sykehjemmet opplever ofte å stå uten sykepleiere på vakt, noe som opplever særlig utfordrende. Som følge av mangel på tilstrekkelig sykepleierkompetanse må Hølonda i enkelte tilfeller flytte beboere til Buen sykehjem.

Grunnet utilstrekkelig kapasitet er sykehjemmet avhengig av høy vikar- og overtidsbruk. HMS-utvalget påpeker at dette har ført til høy belastning på sykehjemmets ansatte over tid, fordi inndekking ofte skjer av faste ansatte. Hølonda har høyt sykefravær, og HMS-utvalget understreker at rekruttering av tilstrekkelig og ønsket kompetanse har vært utfordrende over tid.

Det er uttrykt et behov for mer kapasitet og kompetanse for å kunne drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud i hjemmetjenestene

HMS-utvalgene i kommunens tre hjemmetjenestesoner er også bedt om å ta stilling til hvorvidt de drifter et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud i dag. I tillegg er HMS-utvalgene bedt om å vurdere hvor mange årsverk pr. stillingstype de eventuelt måtte tilføres for å kunne drifte fullt ut bærekraftig. På bakgrunn av intervjuene har bemanningstallene fra HRM også blitt justert. Unntaket er for Nedre Melhus hjemmetjeneste, der det ikke har vært mulig å gjennomføre intervju. Dagens bemanning og nødvendig bemanning for å drifte bærekraftig, samt differansen er presentert i tabellen under.

	Nedre Melhus hjemmetjeneste			Horg/Flå hjemmetjeneste			Hølonda hjemmetjeneste		
	Dagens	Måtte hatt	Diff.	Dagens	Måtte hatt	Diff.	Dagens	Måtte hatt	Diff.
Fagleder	1,95	1,95	0	1	1	0	1	1	0
Assistent	0,78	0,78	0	0	0	0	0,46	0	-0,46
Hjelpepleier	10,20	11,20	1	6,33	9,08	2,75	5,44	5,9	0,46
Sykepleier	8,66	9,66	1	8,05	10,08	2,03	3,85	4,99	1,14
Vernepleier	0	0	0	0	1	1	1	1	0
Fagarbeider	1,13	1,14	0,01	0,74	1	0,26	0	0	0
Hjemmehjelp	2,28	2,28	0	2,1	2,9	0,8	0	0,2	0,2
Fagarbeider m/fagskole	2,6	2,6	0	0	0	0	0	0	0
Leder	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Spesialsykepleier	0	1	1	0,9	2,7	1,8	1,14	0	-1,14
Tverrf.Spes.Utd.Høgs	0	0	0	0,49	0	-0,49	0	0	0
Spesialhjelpepleier	0	0	0	0,93	0	-0,93	0	0	0
Sum	27,60	30,61	3,01	20,54	27,76	7,22	12,89	14,09	1,2

Tabell 10: Dagens kapasitet i kommunens hjemmetjenestesoner, samt uttrykt kapasitetsbehov for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Kun relevante stillingstyper. Kilde: Melhus kommune, HRM og intervjuer (det har ikke vært anledning til å gjennomføre intervju med Nedre Melhus hjemmetjeneste).

Som tabellen over viser mener Nedre Melhus hjemmetjenestes HMS-utvalg at dagens tilbud ikke fullt ut er bærekraftig. For å drifte fullt ut bærekraftig, mener utvalget at sonen må tilføres ytterligere 3,01 årsverk. Det er behov for hjelpepleier-, sykepleier-, spesialsykepleier- og fagarbeiderårsverk.

Også HMS-utvalget ved Horg/Flå hjemmetjeneste vurderer at dagens tilbud ved deres hjemmetjeneste ikke er fullt ut bærekraftig. Utvalget mener dagens antall årsverk bør styrkes med totalt 7,22 nye årsverk. Særlig mener HMS-utvalget at det foreligger et behov for tilførsel av hjelpepleierårsverk, sykepleierårsverk, vernepleierårsverk og spesialsykepleierårsverk, i tillegg til at dagens bemanning pr. stillingstype i noen grad bør omdisponeres.

HMS-utvalget ved Hølonde hjemmetjeneste anser heller ikke dagens drift som fullt ut bærekraftig. I sum mener HMS-utvalget ved Hølonde at det foreligger et behov for en økning på totalt 1,2 årsverk ved deres sone. HMS-utvalget mener også at det bør foretas enkelte interne omdisponeringer av ressurser for å styrke sonens fagdekning.

Alle innspillene til nødvendig kapasitet for en faglig bærekraftig tjeneste fremgår av tabellen under.

Også Flå eldrester gir uttrykk for behov for ytterligere kapasitet og kompetanse for å kunne drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud

I tabellen under har vi synliggjort dagens kapasitet ved Flå eldrester, samt uttrykt kapasitetsbehov for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud.

Stillingstype	Flå eldrester		
	Dagens	Måtte hatt	Differanse
Fagleder	0,00	1,00	1,00
Assistent	0,09	0,00	-0,09
Hjelpepleier	5,00	10,01	5,01
Fagarbeider	1,48	0,00	-1,48
Hjemmehjelp	0,00	1,00	1,00
Sum	6,57	12,01	5,44

Tabell 11: Dagens kapasitet ved Flå eldrester, samt uttrykt kapasitetsbehov for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Kun relevante stillingstyper. Kilde: Melhus kommune, HRM og intervjuer.

Som tabellen over viser mener HMS-utvalget ved Flå eldrester at enheten ikke leverer et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud i dag. For å drifte fullt ut bærekraftig, vurderer HMS-utvalget at det foreligger et behov for en økning på totalt 5,44 årsverk utover dagens 6,57 årsverk ved enheten. HMS-utvalget mener behovet for nye årsverk særlig knytter seg til mangel på hjelpepleiere. Utvalget mener videre at det foreligger behov for tilførsel av en fagleder og en hjemmehjelp.

5. Gitt dagens kapasitet og kompetanse, hvilket tjenestetilbud kan kommunen drifte bærekraftig

Institusjonstjenesten kan drifte 3,67 færre vektete plasser med dagens kompetanse og kapasitet

Basert på HMS-utvalgenes vurdering av hvor mange årsverk avdelingene i kommunens institusjonstjeneste måtte hatt for å drifte dagens antall plasser fullt ut bærekraftig, har BDO

kalkulert hvilket antall plasser hver avdeling selv mener de kan drifte på et fullt ut bærekraftig nivå. Dette er presentert i tabellen under.

	Buen langtid	Buen korttid	Horg langtid	Horg Midttun	Hølonda
Behov for totalt antall årsverk	26,50	24,43	32,22	12,54	13,94
Vektet pleiefaktor ved fullt ut bærekraftig drift	0,72	1,20	1,19	0,84	0,85
Antall vektete plasser ved fullt ut bærekraftig drift	36,56	20,22	27,00	14,98	12,94
Endring i antall vektete plasser fra dagens tilbud	0,00	-0,12	0,00	0,00	-3,55

Tabell 12: Vektet kapasitet som følger av behov for økt bemanning for et fullt ut bærekraftig tilbud og endring fra institusjonstilbudet som faktisk ytes per i dag. Kilde: Melhus kommune, Profil og intervjuer

Som tabellen over viser mener HMS-utvalgene ved langtidsavdelingen på Buen sykehjem og langtidsavdelingen og avdeling Midttun på Horg sykehjem, at dagens bemanning er tilstrekkelig for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Følgelig kan disse drifte dagens antall plasser uten justeringer.

Basert på HMS-utvalget ved korttidsavdelingen på Buens vurdering av hvilket antall årsverk avdelingen må tilføres for å drifte fullt ut bærekraftig, må antall plasser ved korttidsavdelingen ved Buen sykehjem reduseres med 0,12 vektete plasser. Tilsvarende må antallet vektete plasser ved Hølonda sykehjem reduseres med 3,55 vektete plasser for at tilbudet skal anses som fullt ut bærekraftig. For at kommunens samlede tilbud skal driftes fullt ut bærekraftig, må følgelig totalt antall vektete institusjonsplasser reduseres med 3,67.

Dersom hjemmetjenestenes tjenestetilbud skal være fullt ut bærekraftig, må antall tjenestemottakere reduseres med 83

I tabellen under har vi synliggjort vektet kapasitet som følger av behov for økt bemanning for et fullt ut bærekraftig tilbud.

	Nedre Melhus hjemmetjeneste	Horg/Flå hjemmetjeneste	Hølonda hjemmetjeneste
Behov for totalt antall årsverk	30,61	27,76	14,09
Pleiefaktor ved fullt ut bærekraftig drift	0,10	0,16	0,19
Antall tjenestemottakere ved fullt ut bærekraftig drift	289	128	69
Endring i antall tjenestemottakere fra dagens tilbud	-32	-45	-6

Tabell 13: Vektet kapasitet som følger av behov for økt bemanning for et fullt ut bærekraftig tilbud og endring fra hjemmetjenestetilbudet som faktisk ytes per i dag. Kilde: Melhus kommune, Profil og intervjuer.

Basert på hver sones uttrykte behov for økt kapasitet må, som tabellen over viser, hjemmetjenestene redusere totalt antall tjenestemottakere med 83 for at dagens tilbud skal være fullt ut bærekraftig. Som tabellen under viser må Nedre Melhus hjemmetjeneste redusere antall tjenestemottakere med 32, Horg/Flå hjemmetjeneste med 45 og Hølonda hjemmetjeneste med seks.

Kommunens heldøgnsbemannede boliger må drifte 6,07 færre plasser enn i dag for å drifte fullt ut bærekraftig

HMS-utvalget ved Flå eldresenter mener de heldøgnsbemannede boligene har behov for ytterligere 5,44 årsverk utover dagens bemanning for å levere et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud til dagens beboere. Dagens pleiefaktor ved enheten er 0,43, men må økes til 0,63 for å sikre en fullt bærekraftig drift. For å levere et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud, kan Flå eldresenter derfor i dag levere tjenester til kun 10,39 av enhetens 19 beboere i dag. Følgelig må dagens tilbud ved Flå eldresenter reduseres med 8,61 plasser dersom tilbudet skal anses som fullt ut bærekraftig. Dette synliggjøres i tabellen under.

	Flå eldresenter
Behov for totalt antall årsverk	12,01
Pleiefaktor ved fullt ut bærekraftig drift	0,63
Antall beboere ved fullt ut bærekraftig drift	10,39
Endring i antall beboere fra dagens tilbud	-8,61

Tabell 14: Vektet kapasitet som følger av behov for økt bemanning for et fullt ut bærekraftig tilbud og endring fra tilbudet om heldøgnsbemannede boliger som faktisk ytes per i dag. Kilde: Melhus kommune, Profil og intervjuer.

Merk at Flå eldresenter i realiteten benytter seg av 1,61 flere årsverk enn det som fremgår av kommunens HRM-system. Dette medfører at det reelle behovet for reduksjon i antall plasser for å kunne drifte fullt ut bærekraftig reduseres til 6,06 plasser.

Basert på HMS-utvalgenes vurdering er dagens bemanning i ulik grad bærekraftig. Dette gir seg blant annet utslag i hvor reelt HMS-utvalgene vurderer sammenligning i kostnader per vektet plass og kostnad per tjenestemottaker, slik det fremkommer i Tabell 7. Vi har derfor utarbeidet en tilsvarende tabell som hensyntar en bærekraftig bemanning. Nedenfor vises en oversikt over hva plassene i kommunens pleie- og omsorgstjenester ville kostet relativt til hverandre, gitt en bærekraftig bemanning. Det er viktig å presisere at disse tallene er heftet med større usikkerhet enn øvrige tall i denne rapporten. Årsaken til dette er at variable kostnader til bemanning er videreført på samme nivå som i dag. Årsaken til dette er at det er meget vanskelig å skulle forutsi virkningen av økt bemanning på sykefravær og dermed disse variable kostnadene. De absolutte tallene må derfor leses med varsomhet. Siden beregningen er gjort likt for alle enheter og avdelinger vil imidlertid variasjonen mellom enheter og avdelinger være et godt uttrykk for potensialet.

Også denne tabellen skal leses per rad, fra venstre mot høyre. Eksempelvis viser tabellen at én vektet plass ved Buen langtids koster det samme som 0,71 vektete plasser ved langtidsavdelingen på Hølonde.

	Buen sykehjem, langtids-avdelingen	Buen sykehjem, korttids-avdelingen	Horg sykehjem, langtids-avdelingen	Horg sykehjem, Midttun	Hølonda sykehjem, langtids-avdelingen	Nedre Melhus hjemmetjeneste	Horg/Flå hjemmetjeneste	Hølonda hjemmetjeneste	Flå eldre-senter
Buen sykehjem, langtids-avdelingen	1,00	0,75	1,16	0,70	0,71	7,61	5,24	4,40	1,14
Buen sykehjem, korttids-avdelingen	1,33	1,00	1,53	0,93	0,94	10,09	6,94	5,83	1,52
Horg sykehjem, langtids-avdelingen	0,86	0,65	1,00	0,61	0,62	6,58	4,53	3,81	0,99
Horg sykehjem, Midttun	1,42	1,07	1,64	1,00	1,01	10,83	7,45	6,26	1,63
Hølonda sykehjem, langtids-avdelingen	1,41	1,06	1,63	0,99	1,00	10,70	7,36	6,19	1,61
Nedre Melhus hjemmetjeneste	0,13	0,10	0,15	0,09	0,09	1,00	0,69	0,58	0,15
Horg/Flå hjemmetjeneste	0,19	0,14	0,22	0,13	0,14	1,45	1,00	0,84	0,22
Hølonda hjemmetjeneste	0,23	0,17	0,26	0,16	0,16	1,73	1,19	1,00	0,26
Flå eldre-senter	0,87	0,66	1,01	0,61	0,62	6,65	4,57	3,85	1,00

Tabell 15: Kostnad pr. tjenestemottaker/vektet plass ved hver enhet og avdeling relativt til andre enheter og avdelinger gitt en bærekraftig bemanning. Kilde: Regnskap 2020 og intervju med HMS-utvalg ved hver avdeling.

Slik tabellen viser er det fortsatt markante forskjellene i kostnader pr. plass i kommunens pleie- og omsorgstjenester. Kostnaden pr. plass i de ulike stegene i kommunens omsorgstrapp, varierer betydelig. Det er også betydelige forskjeller i kostnader pr. plass på tvers av samme steg. Tabellen illustrerer dermed potensialet for bedre ressursutnyttelse som foreligger dersom kommunen både lykkes med å vende tjenestetilbudet fra kostnadskrevenende institusjonstjenester til pleie- og omsorgstilbud lenger ned i omsorgstrappen, samt sikre en bærekraftig bemanning i tjenestene.

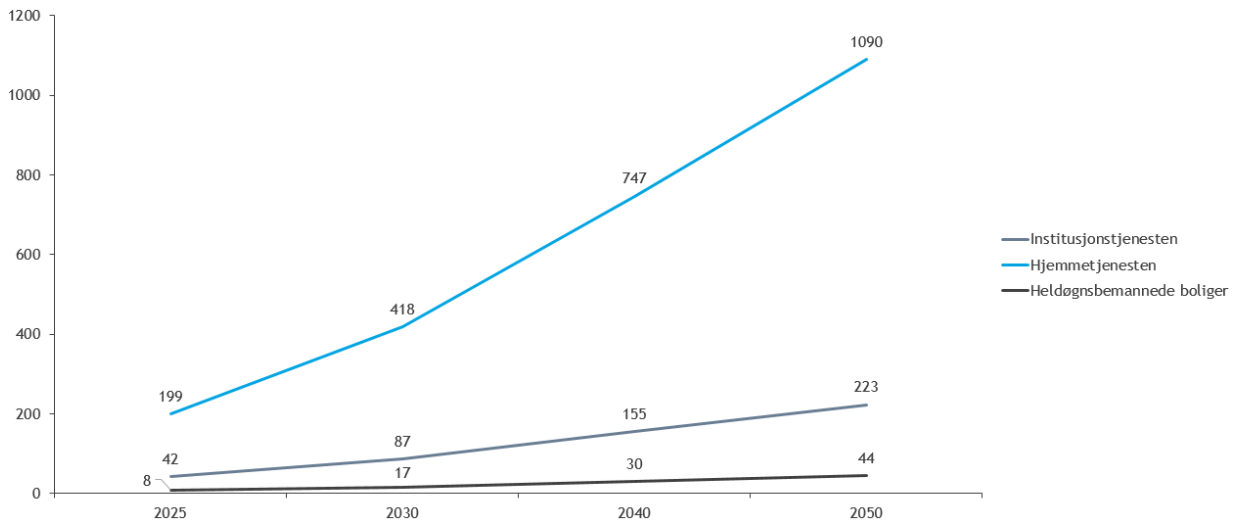
6. Kapasitetsbehov fremover

I dette kapitlet benyttes befolkningsframskrivninger i kombinasjon med dagens ressurseffektivitet. Analysene i dette kapitlet viser derfor ikke behovene gitt en bærekraftig kapasitet i dagens tjenester slik dette er beskrevet i kapittel 4 og 5.

Befolkningsframskrivingene viser et økende behov for tjenester

For å beregne kapasitetsbehovet i de ulike enhetene i kommunens omsorgstilbud i årene fremover, har vi knyttet dagens dekningsgrader for innbyggere over 80 år ved de ulike enhetene i

kommunens pleie- og omsorgstilbud til Trondheimregionens grunnkretsbaserte befolkningsprognoser for 2025 til 2050². Basert på dagens dekningsgrader, vil behovet for økning i antall plasser mot dagens kapasitet i de ulike tjenestene være betydelig i årene som kommer.

Figur 1: Behov for økning i antall plasser mot dagens kapasitet i institusjonstjenesten (vektet antall plasser), hjemmetjenesten (antall tjenestemottakere) og heldøgnsbemannede boliger (antall plasser), basert på dagens dekningsgrader. Kilde: Melhus kommune, Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Som figuren ovenfor viser, vil behovet for plasser i kommunens pleie- og omsorgstjenester øke betydelig i årene fremover. Sykehjemmene vil ha behov for totalt 42 flere plasser enn dagens kapasitet i 2025, 87 flere plasser i 2030, 155 flere plasser i 2040 og 223 flere plasser enn dagens kapasitet i 2050 dersom dagens dekningsgrader opprettholdes. Merk at vi med «plasser» i institusjonstjenesten indikerer antall vektete plasser. I den videre analysen er det lagt til grunn at økningen i kapasitetsbehovet for nye sykehjems plasser dekkes av langtidsavdelingene ved kommunens sykehjem.

Ved en videreføring av dagens dekningsgrader vil hjemmetjenestene måtte levere tjenester til totalt 199 flere innbyggere i 2025 enn i dag, 418 flere i 2030, 747 flere i 2040 og 1 090 flere i 2050. Dette tilsvarer en samlet økning mot dagens totale kapasitet i hjemmetjenesten på 35 % (2025), 73 % (2030), 131 % (2040) og 192 % (2050).

Også de heldøgnsbemannede boligene i kommunen vil oppleve et betydelig økt kapasitetsbehov i årene fremover. Dagens samlede kapasitet ved kommunens heldøgnsbemannede boliger er 24 plasser. Basert på dagens dekningsgrader vil det totale behovet for plasser i heldøgnsbemannede boliger øke fra dagens nivå med åtte (2025), 17 (2030), 30 (2040) og 44 (2050). Det økende kapasitetsbehovet tilsvarer dermed en økning på henholdsvis 33 %, 69 %, 124 % og 183 % mot i dag.

Basert på dagens dekningsgrader, har vi beregnet behovet for økning i antall plasser mot dagens kapasitet ved de enkelte enhetene i kommunens pleie- og omsorgstilbud. Tabellen under viser hvordan behovsøkningen fordeler seg mellom de ulike enhetene i institusjonstjenesten, hjemmetjenesten og heldøgnsbemannede boliger, gitt at dagens struktur videreføres.

² Trondheimregionens befolkningsprognoser for kommunene 2020

Behov for økning i kapasitet mot dagens nivå				
Enhet/soner	2025	2030	2040	2050
Buen sykehjem	16,9	36,1	66,6	105,5
Horg sykehjem	19,7	39,1	68,3	89,5
Hølonda sykehjem	5,0	11,7	19,7	27,8
Nedre Melhus hjemmetjeneste	95,1	203,7	375,5	594,9
Horg/Flå hjemmetjeneste	81,4	161,1	281,4	368,9
Hølonda hjemmetjeneste	22,8	53,2	89,8	126,6
Flå eldrester og Kregnesbu	7,9	16,5	29,7	43,8

Tabell 16: Behov for økning i kapasitet (antall plasser og antall tjenestemottakere) mot dagens nivå i institusjonstjenesten, hjemmetjenesten og heldøgnsbemannede boliger. Kilde: Melhus kommune, Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Slik tabellen over viser vil alle enheter ha et betydelig høyere behov for kapasitet fremover sammenlignet med dagens nivå. Som følge av behovet for økt bemanning vil også kostnadene pr. enhet øke. Dette viser vi i tabellen under.

Enhet/soner	Kostnad pr. tjenestemottaker 2020 (vektet)	2025	2030	2040	2050
Buen sykehjem	557 111	9 390 681	20 115 305	37 085 113	58 748 275
Horg sykehjem	479 247	9 462 840	18 732 478	32 724 541	42 896 973
Hølonda sykehjem	571 455	2 866 303	6 687 033	11 280 680	15 910 955
Nedre Melhus hjemmetjeneste	71 382	6 787 936	14 540 096	26 806 509	42 465 454
Horg/Flå hjemmetjeneste	84 467	6 873 093	13 605 857	23 768 635	31 157 122
Hølonda hjemmetjeneste	122 713	2 799 434	6 531 029	11 017 509	15 539 763
Flå eldrester og Kregnesbu	309 899	2 436 526	5 126 296	9 196 313	13 586 669
Sum økte kostnader		40 616 814	85 338 094	151 879 301	220 305 211

Tabell 17: Økning i kostnad pr. enhet som følge av økt kapasitetsbehov. Kostnad per plass ved Flå eldrester er benyttet i analysen for Kregnesbu. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Som tabellen over viser vil det økte behovet for plasser medføre en samlet økning i netto driftskostnader på om lag 41 millioner kroner i 2025. Dette tilsvarer en økning på om lag 33 % i 2025 sammenlignet med 2020.

I 2030 medfører det økte kapasitetsbehovet en kostnadsøkning på om lag 85 millioner kroner, en økning på om lag 69 % mot 2020. Trenden vedvarer og i 2050 medfører det økte kapasitetsbehovet en økning i netto driftskostnader på om lag 220 millioner kroner sammenlignet med 2020, en økning på 179 %. Merk at beregningene er i 2020-kroner, og at kommunen må påregne at deflatorjustering vil øke de absolutte størrelsene i årene fremover.

Ved å flytte 15 % av beboere i institusjon til andre tjenester reduseres behovsøkningen fra 86,9 til 72,9 flere vektete plasser i institusjonstjenesten i 2030

For å kartlegge effekten av å flytte en andel av beboerne ved kommunens sykehjem til andre tjenester, har Melhus kommune bedt BDO beregne effekten av å flytte henholdsvis 15 % og 30 % av ordinære somatiske langtidsplasser ved kommunens sykehjem til andre tjenester i kommunens pleie- og omsorgstilbud. Ved å flytte brukere til andre tjenester vil kommunen, gitt befolkningsframskrivningene, få en effekt både i form av endret behov for plasser og en effekt på det beregnede fremtidige kostnadsnivået.

Ved en reduksjon på 15 % ordinære somatiske langtidsplasser i institusjonstjenesten, der 10 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 5 % flyttes til hjemmetjenestene, faller det økte behovet for antall vektete plasser i institusjonstjenesten fra 41,6 til 30,8 plasser i 2025. Videre faller behovet i 2030 fra 86,9 til 72,8 nye plasser, i 2040 fra 154,6 til 135,8 og i 2050 fra 222,8 til 199,6 nye vektete plasser ved kommunens sykehjem.³ Behovet for økt antall plasser mot dagens kapasitet fremkommer i tabellen under.

Behov for økning i kapasitet mot dagens nivå				
Enhet/soner	2025	2030	2040	2050
Buen sykehjem	13,7	32,2	61,4	98,6
Horg sykehjem	13,8	31,3	57,6	76,8
Hølonda sykehjem	3,3	9,4	16,8	24,2
Nedre Melhus hjemmetjeneste	96,1	205,0	377,3	597,2
Horg/Flå hjemmetjeneste	83,4	163,7	284,9	373,1
Hølonda hjemmetjeneste	23,4	54,0	90,8	127,8
Flå eldrester og Kregnesbu	15,1	25,9	42,2	59,3

Tabell 18: Behov for kapasitetsøkning mot dagens nivå ved overflytting av 15 % av ordinære somatiske langtidsplasser, der 10 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 5 % flyttes til hjemmetjenesten. Kilde: Melhus kommune, Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020

Som tabellen over viser vil overflyttingen fra institusjonstjenesten medføre et økt behov for nye plasser ved kommunens heldøgnsbemannede boliger i 2025 (beregnet til rundt 15 nye plasser). Dette tilsvarer en økning på 62,8 % mot dagens samlede kapasitet ved Flå eldrester og Kregnesbu. Økningen er betydelig også i 2030, 2040 og 2050.

Økningen i antall tjenestemottakere ved hjemmetjenesten som følge av overflyttingen er mer moderat sammenlignet med økningen ved kommunens heldøgnsbemannede boliger. Samlet medfører overflyttingen en ytterligere behovsøkning i hjemmetjenesten utover den opprinnelige behovsøkningen med fire brukere i 2025, fem i 2030, seks i 2040 og åtte i 2050.

Basert på en økning i antall tjenestemottakere har vi beregnet en teoretisk kostnadsutvikling per enhet. Dette er presentert i tabellen under.

³ Se tabell 15, der sammenligningsgrunnlaget er summen av alle institusjonsplassene.

Enhet/soner	Kostnad pr. tjenestemottaker 2020 (vektet)	2025	2030	2040	2050
Buen sykehjem	557 111	7 657 524	17 929 791	34 183 824	54 933 250
Horg sykehjem	479 247	6 608 967	14 984 321	27 626 506	36 817 558
Hølanda sykehjem	571 455	1 860 181	5 368 116	9 585 691	13 836 896
Nedre Melhus hjemmetjeneste	71 382	6 861 959	14 633 439	26 930 422	42 628 392
Horg/Flå hjemmetjeneste	84 467	7 040 757	13 826 061	24 068 144	31 514 286
Hølanda hjemmetjeneste	122 713	2 871 451	6 625 436	11 138 835	15 688 222
Flå eldrester og Kregnesbu	309 899	4 673 278	8 029 404	13 082 742	18 372 060
Sum økte kostnader		37 574 117	81 396 566	146 616 165	213 790 664

Tabell 19: Oversikt over økt kostnad pr. enhet i kommunens pleie- og omsorgstjenester hensyntatt en overflytting av 15 % av ordinære somatiske langtidsplasser til heldøgnsbemannede boliger og hjemmetjenesten. Kostnad per plass ved Flå eldrester er benyttet i analysen for Kregnesbu. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Som tabellen over viser, basert på dagens kostnad pr. tjenestemottaker ved det enkelte tjenestested, og at denne holdes konstant, dempes kostnadsøkningen i 2025 fra 40,62 millioner kroner uten overflyttinger (nullalternativet) til 37,57 millioner kroner ved en overflytting av 15 % av de ordinære somatiske langtidsplassene til heldøgnsbemannede boliger og hjemmetjenesten. Det tilsvarer en reduksjon på 7,49 %. I 2030 reduseres kostnadsøkningen med 4,62 % mot nullalternativet, i 2040 med 3,47 % og i 2050 med 2,96 % mot nullalternativet.

Ved å flytte 30 % av beboere i institusjon til andre tjenester reduseres behovet fra 86,9 til 58,8 flere vektete plasser ved institusjonene i 2030

En omlegging av tjenestesammensetningen der 30 % av de ordinære somatiske langtidsplassene fra institusjonstjenesten, der 20 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 10 % flyttes til hjemmetjenestene, reduserer det økte behovet for plasser i institusjonstjenesten fra 41,6 til 20,0 vektete plasser i 2025 mot nullalternativet. Videre faller behovet i 2030 fra om lag 87 til 59 nye plasser, i 2040 fra om lag 155 til 117 og i 2050 fra om lag 223 til 176 nye vektete plasser ved kommunens sykehjem. Tabellen under viser behovet for økning i antall plasser per avdeling mot dagens kapasitet.

Behov for økning i kapasitet mot dagens nivå				
Enhet/soner	2025	2030	2040	2050
Buen sykehjem	10,6	28,3	56,2	91,8
Horg sykehjem	7,8	23,4	47,0	64,1
Hølonda sykehjem	1,5	7,1	13,8	20,6
Nedre Melhus hjemmetjeneste	97,2	206,3	379,0	599,5
Horg/Flå hjemmetjeneste	85,3	166,3	288,5	377,3
Hølonda hjemmetjeneste	24,0	54,8	91,8	129,1
Flå eldrester og Kregnesbu	22,3	35,3	54,8	74,7

Tabell 20: Behov for kapasitetsøkning mot dagens nivå ved overflytting av 30 % av ordinære somatiske langtidsplasser fra institusjonstjenesten, der 20 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 10 % flyttes til hjemmetjenesten. Kilde: Melhus kommune, Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020

En overføring på 30 % fra institusjonstjenesten til andre tjenester, der 20 % overføres til heldøgnsbemannede boliger, gir et økt behov for 22,3 nye plasser ved kommunens heldøgnsbemannede boliger i 2025. Dette er en økning på om lag 93 % mot dagens samlede kapasitet på 24 plasser. I 2030 er det behov for om lag 35 flere plasser enn i dag. I 2040 er det behov for en økning på om lag 55 plasser og i 2050 om lag 75.

I omleggingen, der 10 % av ordinære somatiske sykehjems plasser overføres til hjemmetjenesten, gir dette en økning på ytterligere syv tjenestemottakere i 2025, ni tjenestemottakere i 2030 og henholdsvis 13 og 15 tjenestemottakere i 2040 og 2050.

Gitt forutsetningen om at dagens kostnad pr. tjenestemottaker er representativ for kostnaden pr. tjenestemottaker også i fremtiden, også ved overføring av brukere mellom tjenester og enheter, reduseres kostnadsøkningen i 2025 fra om lag 41 millioner kroner til om lag 35 millioner kroner ved omleggingen på 30 %. Dette synliggjøres i tabellen under.

Enhet/soner	Kostnad pr. tjenestemottaker 2020 (vektet)	2025	2030	2040	2050
Buen sykehjem	557 111	5 924 366	15 744 276	31 282 536	51 118 226
Horg sykehjem	479 247	3 755 093	11 236 163	22 528 472	30 738 143
Hølonda sykehjem	571 455	854 058	4 049 199	7 890 702	11 762 837
Nedre Melhus hjemmetjeneste	71 382	6 935 982	14 726 781	27 054 335	42 791 331
Horg/Flå hjemmetjeneste	84 467	7 208 421	14 046 264	24 367 652	31 871 450
Hølonda hjemmetjeneste	122 713	2 943 468	6 719 843	11 260 161	15 836 682
Flå eldrester og Kregnesbu	309 899	6 910 030	10 932 512	16 969 171	23 157 450
Sum økte kostnader		34 531 419	77 455 038	141 353 029	207 276 118

Tabell 21: Oversikt over økt kostnad pr. enhet i kommunens pleie- og omsorgstjenester hensyntatt en overflytting av 30 % av ordinære somatiske langtidsplasser til heldøgnsbemannede boliger og hjemmetjenesten. Kostnad per plass ved Flå eldrester er benyttet i analysen for Kregnesbu. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Som tabellen over også viser reduseres kostnadsøkningen i 2030 fra om lag 85 millioner kroner til om lag 77 millioner kroner. Dette tilsvarer en reduksjon på 9,24 % i den beregnede kostnadsøkningen. I 2040 og 2050 reduseres kostnadsøkningen fra henholdsvis om lag 152 og 220 millioner kroner til henholdsvis om lag 141 og 207 millioner kroner.

Ved å flytte sykehjemsplassene ved Hølonda til Buen vil kommunen kunne drifte 0,42 flere vektete plasser i institusjonstjenesten totalt sett

BDO er videre bedt om å beregne effekten av å flytte sykehjemsplassene ved Hølonda sykehjem til Buen sykehjem. I beregningene er det lagt til grunn at alle plassene ved Hølonda sykehjem flyttes til langtidsavdelingen på Buen. Følgelig danner kostnaden pr. tjenestemottaker ved Buen langtidsavdeling grunnlaget for beregningen av den økonomiske effekten av en slik overføring.

Innbyggerne i grunnkretsene som i dag «sogner» til Hølonda, har i dag større behov for institusjonsplasser enn innbyggerne i grunnkretsene som sogner til Buen. Dette kommer til uttrykk gjennom dekningsgraden for institusjonstjenester blant innbyggere over 80 år, der Hølonda pr. 2020 har dekningsgrad på 20,6 %, mens Buen har 12,8 %. For å hensynta denne relative forskjellen i pleiebehovet på tvers av de to sykehjemmenes grunnkretser, er beregningene av behovet for antall vektete plasser og den estimerte kostnadsøkningen som følge av disse, basert på en videreføring av koblingen mellom grunnkretser og institusjoner. Dette sikrer at analysen ikke baseres på å gi færre innbyggere tilbud om plass enn de som reelt sett er estimert å ha behov for slike plasser.

Dersom sykehjemsplassene ved Hølonda sykehjem flyttes til Buen, oppstår et behov for ytterligere 16,5 vektete plasser ved Buen sykehjem. Fremover vil overflyttingen medføre et vektet kapasitetsbehov utover dagens kapasitet som følger:

- 2025: 38,4 nye plasser
- 2030: 64,3 nye plasser
- 2040: 102,8 nye plasser
- 2050: 149,8 nye plasser

Kostnaden pr. vektet plass ved langtidsavdelingen på Buen sykehjem er 14 344 kroner lavere enn ved Hølonda sykehjem. Besparelsen ved en overføring av de 16,5 vektete plassene ved Hølonda sykehjem til langtidsavdelingen på Buen er dermed 236 538 kroner. Dette tilsvarer 0,42 vektete plasser ved langtidsavdelingen på Buen.

Den prognostiserte økningen i kapasitetsbehovet ved Hølonda sykehjem de kommende årene, vil i dette scenariet måtte dekkes av Buen sykehjem. Dette gir en besparelse på 71 948 kroner i 2025, tilsvarende 0,13 vektete plasser ved langtidsavdelingen på Buen. I 2050 er besparelsen lik 399 387 kroner, tilsvarende 0,71 vektete plasser ved langtidsavdelingen. Merk at disse besparelsene kun knytter seg til økningen i antall plasser. Følgelig kommer dette i tillegg til den estimerte besparelsen ved å flytte dagens plasser ved Hølonda til Buen. Totalt estimeres besparelsen til om lag 635 000 kroner.

	2025	2030	2040	2050
Økning i antall vektete plasser fra Hølonas grunnkretser	5,0	11,7	19,7	27,8
Besparelse overflytting i 2020-kroner	-71 948	-167 854	-283 161	-399 387

Tabell 22: Prognostisert økt kapasitetsbehov ved Buen langtidsavdeling dersom sykehjemsplassene ved Hølonda flyttes dit, utover kapasitetsbehovet på 16,5 vektete plasser ved en slik overflytting, samt besparelse som følge av overflytting. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Vi har utvidet scenariet med overføring av plassene ved Hølonda til Buen til å også omfatte en omlegging av tjenestetilbudet på 15 % og 30 % som beskrevet over.

Ved å overføre 15 % av institusjonsplassene ved «nye» Buen i dette scenariet blir det behov for 15,1 nye vektete plasser ved Buen. Dette til sammenligning med 16,5 uten en omlegging av tjenestetilbudet. Ved å overføre 30 % av institusjonsplassene blir behovet 13,8 vektete plasser sammenlignet med 16,5 vektete plasser.

Ved å flytte alle sykehjemsplassene i kommunen til Buen vil kommunen kunne drifte 3,50 flere vektete plasser i institusjonstjenesten totalt sett

BDO er også bedt om å beregne effekten av å flytte alle kommunens institusjonsplasser til Buen. I også disse beregningene er det lagt til grunn at plassene som overføres fra andre sykehjem flyttes til Buen langtidsavdeling. Følgelig danner kostnaden pr. tjenestemottaker ved Buen langtidsavdeling grunnlaget for beregningen av den estimerte økonomiske effekten en slik overflytting vil medføre. Dette viser vi i tabellen under.

Avdeling	Antall vektete plasser	Opprinnelig kostnad pr. vektet plass	Differanse i kostnad pr. vektet plass mot Buen langtid
Buen sykehjem, langtidsavdelingen	36,6	557 111	0
Horg sykehjem, langtidsavdelingen	27,0	479 247	-77 864
Horg sykehjem, avdeling Midttun	15,0	811 788	254 678
Hølonda sykehjem	16,5	571 455	14 344

Tabell 23: Opprinnelig antall vektete plasser og kostnad pr. vektet plass pr. avdeling ved sykehjemmene som i scenariet overflyttes til langtidsavdelingen på Buen. Kolonnen til høyre viser hver avdelings kostnad pr. vektet plass relativt til langtidsavdelingen på Buen sykehjem. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil

Ved å flytte alle sykehjemsplasser i kommunen til Buen sykehjem, vil det være behov for 58,5 nye vektete plasser ved Buen. Som tabellen over viser vil det i et slikt scenario overføres 27 vektete plasser fra langtidsavdelingen ved Horg sykehjem, 15 vektete plasser fra avdeling Midttun ved Horg sykehjem og 16,5 vektete plasser fra langtidsavdelingen på Hølonda sykehjem.

Langtidsavdelingen ved Horg sykehjem har i dag 77 864 kroner lavere kostnader pr. vektet plass enn langtidsavdelingen ved Buen. Hølonda sykehjem og avdeling Midttun ved Horg sykehjem har begge høyere kostnader pr. vektet plass enn Buen langtid. Den umiddelbare økonomiske effekten av å flytte alle kommunens sykehjemsplasser til Buen sykehjem, er en besparelse på 1 949 289 kroner. Besparelsen tilsvarer 3,5 vektete plasser ved langtidsavdelingen på Buen.

Ettersom innbyggerne i alle kommunens grunnkretser i dette scenariet vil «sogne» til Buen, må Buen absorbere hele kommunens samlede behov for nye plasser i institusjonstjenesten i årene som kommer. En overflytting av alle kommunens sykehjem til Buen medfører et behov for om lag 100 nye vektete plasser utover dagens kapasitet på om lag 57 vektete plasser ved Buen sykehjem i 2025. Dette utgjør en økning på om lag 76 %. Dette viser vi i tabellen under.

Enhet/soner	Behov for økning i antall plasser mot dagens kapasitet			
	2025	2030	2040	2050
Buen/Horg/Hølonda sykehjem	100,1	145,4	213,1	281,3

Tabell 24: Behov for økning i antall vektete plasser mot dagens kapasitet ved Buen sykehjem dersom institusjonsplassene ved både Horg og Hølonda sykehjem overføres til Buen. Kilde: Melhus kommune, Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Som tabellen over også viser vil det i 2030 være behov for 145 nye plasser sammenlignet med i dag. I 2040 og 2050 øker det estimerte behovet for antall nye vektete plasser til om lag henholdsvis 213 og 281. Dette tilsvarer en økning i 2040 på 274 % mot dagens kapasitet på om lag 57 vektete plasser, og i 2050 en økning på 394 %.

At Buen absorberer hele kommunens behov for nye sykehjemsplasser i årene fremover, vil ha teoretiske økonomiske konsekvenser. Dette synliggjøres i tabellen under.

	2025	2030	2040	2050
Økning i antall vektete plasser fra Horg og Hølandas grunnkretser	24,8	50,8	88,0	117,4
Besparelse overflytting i 2020-kroner	-877 538	-1 762 586	-3 069 064	-4 051 289

Tabell 25: Prognostisert økt kapasitetsbehov ved Buen langtidsavdeling dersom sykehjemsplassene dersom sykehjemsplassene ved Horg og Hølanda sykehjem flyttes dit, utover kapasitetsbehovet på 58,5 vektete plasser ved en slik overflytting. Oversikten viser også besparelsen i 2020-kroner en slik overflytting medfører, ettersom Buen langtidsavdeling i dette scenariet absorberer det økte kapasitetsbehovet fra Horg og Hølandas grunnkretser. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Som tabellen over viser gir dette scenariet en besparelse på 877 538 kroner i 2025, tilsvarende 1,58 vektete plasser ved Buen langtidsavdeling. I 2050 er besparelsen estimert til 4 051 289 kroner, som tilsvarer 7,27 vektete plasser. Merk at disse besparelsene kun knytter seg til økningen i antall plasser. Følgelig kommer dette i tillegg til den estimerte besparelsen ved å flytte dagens eksisterende plasser ved Horg og Hølanda til Buen. Totalt estimeres besparelsen til om lag 6 millioner kroner.

Vi har utvidet scenariet med overføring av alle institusjonsplassene i kommunen til Buen til å også omfatte en omlegging av tjenestetilbudet på 15 % og 30 % som beskrevet over. Dette viser vi i tabellen under.

	2025	2030	2040	2050
Økning i antall vektete plasser fra Horg og Hølandas grunnkretser ved 15 % overflytting til andre tjenestetilbud	17,0	40,7	74,4	101,0
Økning i antall vektete plasser fra Horg og Hølandas grunnkretser ved 30 % overflytting til andre tjenestetilbud	9,3	30,5	60,8	84,7
Besparelse ved 15 % overflytting	-1 315 954	-2 338 445	-3 854 799	-4 986 954
Besparelse ved 30 % overflytting	-1 754 370	-2 914 304	-4 640 533	-5 922 619

Tabell 26: Tabellen viser den estimerte besparelsen ved å flytte sykehjemsplassene ved Horg og Hølanda sykehjem til Buen sykehjem ved scenariene der henholdsvis 15 % og 30 % av kommunens ordinære somatiske langtidsplasser overføres til andre tjenestetilbud. Tallene inkluderer ikke den umiddelbare besparelsen som oppstår ved en slik overflytting av Horg og Hølanda til Buen i de to scenariene, kun besparelsen som oppstår ved at Buen absorberer det prognostiserte kapasitetsbehovet fra Horg og Hølandas grunnkretser fremover. Kilde: Melhus kommune, regnskap 2020 og Profil. SSBs grunnkretsbaserte statistikk, Folkeregisteret for Trondheim, Stjørdal, Melhus og Malvik i 2020.

Som tabellen over viser vil en overføring av 15 % av institusjonsplassene ved «nye» Buen i dette scenariet gi et behov for 53,1 nye vektete plasser ved Buen. Dette til sammenligning med 58,5 vektete plasser uten en omlegging av tjenestetilbudet. Ved å overføre 30 % av institusjonsplassene blir behovet 47,7 vektete plasser sammenlignet med 58,5 vektete plasser.

En overflytting av 15 % og 30 % av kommunens ordinære somatiske langtidsplasser til andre tjenestetilbud medfører at brukerne som overføres til Buen sykehjem i større grad er brukergrupper Buen betjener mer kostnadseffektivt enn andre institusjoner. Dette fordrer at plassene/brukerne kan betjenes til samme kostnad pr. vektet plass som ved Buen langtids i dag.

Det medfører at det foreligger et forhøyet besparelespotensial ved å flytte alle kommunens sykehjem til Buen samtidig som man foretar en omlegging av tjenestetilbudet.

I 2030 vil en 15 % overflytting av brukere til andre tjenester medføre en estimert besparelse på 2,3 millioner kroner. Dette tilsvarer 4,2 vektete plasser ved langtidsavdelingen på Buen. I 2050 tilsvarer besparelsen 9,0 vektete plasser ved en 15 % overflytting av brukere. Ved 30 % overflytting øker besparelsen i 2050 til 5,9 millioner kroner, som tilsvarer 10,6 vektete plasser ved langtidsavdelingen på Buen sykehjem. Merk at disse besparelsene kommer i tillegg til den umiddelbare besparelsen som oppstår ved en overflytting.

De estimerte besparelsene ved å flytte alle kommunens sykehjems plasser til Buen, er i stor grad drevet av besparelser knyttet til overflytting av brukerne ved Horg avdeling Midttun til Buen sykehjem. Avdeling Midttun er en skjermet demensavdeling, og har den høyeste kostnaden pr. vektet plass av kommunens langtidsavdelinger.

Dersom avdeling Midttun beholdes som i dag vil de samlede kostnadene i institusjonstjenesten øke som følge av en samling av institusjons plasser på Buen. I scenariet der alle kommunens sykehjems plasser overføres til Buen sykehjem uten brukerskyvninger til andre tjenestetilbud, øker de umiddelbare kostnadene ved en slik overflytting med 1,9 millioner kroner dersom avdeling Midttun holdes utenfor. Dette står i kontrast til den opprinnelige estimerte besparelsen på 2 millioner kroner. Også ved en brukeroverflytting av 15 % og 30 % til andre tjenester, øker kostnadene dersom Midttun holdes utenom. Med 15 % brukerskyvning går man fra en umiddelbar besparelse på 2,3 millioner kroner til en kostnadsøkning på 1,6 millioner kroner. Med 30 % brukerskyvning går man fra en estimert umiddelbar besparelse på 2,5 millioner kroner til en kostnadsøkning på 1,3 millioner kroner.

Dersom Midttun holdes utenfor analysen går kommunen i 2030 fra en estimert besparelse på 2,4 millioner kroner til en kostnadsøkning på 1,2 millioner kroner ved 15 % overflytting. I samme situasjon, men ved 30 % overflytting, går kommunen fra en besparelse på 2,9 millioner kroner til en kostnadsøkning på om lag 640 000 kroner dersom Midttun holdes utenfor. Også for alle andre år i analysen, medfører en overflytting kostnadsøkninger fremfor besparelser dersom avdeling Midttun holdes utenfor overflyttingen.

7. Muligheter for omdisponering av areal

Hølonde sykehjem kan trolig omdisponeres til heldøgnsbemannede boliger uten store tilpasninger
Gjennom BDOs intervju med HMS-utvalget på Hølonde sykehjem, ble det diskutert hvorvidt dagens sykehjemslokaler ved Hølonde er egnede for en omdisponering til andre tjenestetilbud. HMS-utvalget ved Hølonde sykehjem mener dagens lokaler er egnede for en omdisponering til heldøgnsbemannede boliger. Tunet Nordtun ved Hølonde har en struktur som etter utvalgets mening gjør dette tunet særlig egnet for heldøgnsbemannede boliger. Også de andre tunene ved sykehjemmet vil etter utvalgets syn kunne bygges om til en tilsvarende struktur som Nordtun med relativt få tilpasninger. Tilpasningene vil i hovedsak dreie seg om å forminske dagens arealer, slik at hver beboer får mindre areal å forholde seg til. Det vil bidra til imøtekomme brukernes trygghetsbehov, samtidig som pleiepersonalet vil knyttes tettere på beboerne.

HMS-utvalget påpekte videre at flere av dagens beboere ved sykehjemmet ville hatt et bedre tjenestetilbud dersom de ble tilbudt plasser i heldøgnsbemannede boliger fremfor sykehjems plasser. Det ble særlig påpekt at kommunen i dag ikke har et tilstrekkelig tilbud til mennesker med god fysisk helse, men med kognitiv svikt, og at heldøgnsbemannede boliger vil kunne være med på å styrke tjenestetilbudet til disse. Heldøgnsbemannede boliger vil også kunne skape helt andre rammer for aktivitet og sosial omgang på beboernes premisser.

Videre ble det påpekt at kommunens tilbud til hjemmeboende ikke er tilstrekkelig i dag. Fremfor å tilbys institusjons plasser som i dag, ville mange av disse hatt fått et bedre tjenestetilbud dersom de ble tilbudt plass i heldøgnsbemannede boliger.

Ved Horg sykehjem mener HMS-utvalget at avdeling Midttun har egnede lokaler for en ombygging til heldøgnsbemannede boliger og rehabiliterings plasser

HMS-utvalget ved avdeling Midttun på Horg sykehjem mener dagens bygningsmasse på langtidsavdelingen ved sykehjemmet krever relativt stor ombygging for å være egnet som heldøgnsbemannede boliger. Utvalget mente derimot at avdeling Midttun var mer egnet for en slik omdisponering.

Dersom kommunen ønsker å opprette rehabiliterings plasser, mente HMS-utvalget videre at lokalene ved Horg sykehjem er egnede for en slik omdisponering. Utvalget mener en slik omdisponering ikke ville gi behov for omfattende ombygging og tilpasning av bygningsmassen.

HMS-utvalget ved avdeling Midttun på Horg sykehjem påpekte videre i intervjuet at flere av dagens beboere ved sykehjemmet ville hatt det bedre ved å bo i heldøgnsbemannede boliger fremfor å bo i sykehjemmet. Utvalget fremhevet videre at institusjonen er bemannet for sykere pasienter enn de har i dag. Utvalget påpekte derfor at de burde hatt plasser for de aller sykeste, og at brukere med mindre pleiebehov burde vært flyttet til heldøgnsbemannede boliger.

HMS-utvalget ved langtidsavdelingen på Horg sykehjem har ikke vært tilgjengelig for intervju, og har følgelig ikke uttalt seg om bygningsmassens egnethet for omdisponering til annet bruk.

HMS-utvalgene på Buen sykehjem understreker behovet for større kapasitet i kommunens heldøgnsbemannede boliger

I intervjuer med HMS-utvalgene ved korttidsavdelingen og langtidsavdelingen på Buen sykehjem, påpekte utvalgene ved begge avdelinger at flere av beboerne vil kunne overføres til heldøgnsbemannede boliger. HMS-utvalget ved korttidsavdelingen påpekte at mangelen på tilstrekkelig kapasitet i kommunens tilbud om heldøgnsbemannede boliger, bidrar til en opphopning av pasienter på deres avdeling som utvalget mener burde fått tilbud om plasser i heldøgnsbemannede boliger. Opphopningen av pasienter har medført at avdelingen har måttet etablere dobbeltrom på tidligere enkeltrom, selv om disse rommene ikke er tilrettelagt for to beboere. Også HMS-utvalget ved langtidsavdelingen påpekte at deres avdeling har måttet etablere dobbeltrom i rom som er konstruert for enkeltpersoner. Ved å flytte beboere som er egnet for dette til heldøgnsbemannede boliger, mente utvalgene at både tilbudet til beboerne ville blitt bedre, samtidig som dette ville frigjort plasser til sykere pasienter.

HMS-utvalgene på Buen påpekte videre at mangelen på et tilstrekkelig tilbud om heldøgnsbemannede boliger, gjør at pårørende tar vare på pasientene for lenge. Dette medfører at pasientene blir sykere, og de pårørende slitnere. Dermed vil ofte sykehjems plasser være eneste løsning.

Vedlegg

Metode for beregning av vektet pleiefaktor

For å kartlegge ressurseffektiviteten i institusjonstjeneste, har BDO gjennomført beregninger av vektet pleiefaktor. Vektet pleiefaktor er en metode for beregning av pleiefaktor som hensyntar forskjeller i hvor ressurskrevende ulike plasstyper er. Eksempelvis er en skjermet demensplass mer ressurskrevende enn en aldershjems plass. For å kunne si noe om hva en ordinær sykehjemsplass koster kommunen, der man hensyntar forskjellene i ressursbehov på tvers av plasstypene, har BDO regnet om de ulike plassene til ordinære somatiske langtids plasser. Ved å konstruere en «standard» for plasskostnader på tvers av tjenesteområder og institusjoner, sikrer man å hensynta forskjellene i plasstilbudet og pleiebehovet på tvers av institusjonene og avdelingene. Det gir dermed et riktigere og mer effektivt sammenligningsgrunnlag av pleie- og omsorgskostnader både innad og på tvers av ulike enheter og avdelinger i Melhus kommune.

Beregningen av vektet pleiefaktor er gjennomført i tråd med veilederen for beregning av enhetskostnader i pleie- og omsorgstjenester. KS, NHO Service og Virke anbefaler å anvende vektene som benyttes i Oslo kommune dersom kommunen selv ikke har egne erfaringer fra å kalkulere vekter basert på plasstyper. Oslo har lang erfaring med anvendelse av vekting av ulike plasstyper i sykehjemstjenesten, og benytter disse i både budsjett-, regnskaps- og oppfølgingsarbeid. Våre beregninger er følgelig gjennomført med utgangspunkt i vektene som benyttes i Oslo kommune.

Vektene for de ulike plasstypene følger av tabell 29. Eksempelvis betyr vektingen av aldershjems plass at denne er antatt å koste 68 % av en ordinær somatisk sykehjemsplass.

Plasstype	Vekting
Ordinær somatisk sykehjemsplass	1,00
Aldershjem	0,68
Korttid	1,13
Skjermet demens	1,07
Rehabilitering	1,44
Forsterket psykisk helse/adferd	1,52
Avlastningsplass (omregnet til sykehjemsplass)	1,10
Forsterket annet	2,00
Barnebolig (omregnet til sykehjemsplass)	1,30
Forsterket plass lindrende behandling	1,74

Tabell 27: Vekter fordelt pr. plasstype. Kilde: NHO, Virke og KS.

Antall plasser, tjenestemottakere og planlagte timer i de ulike pleie- og omsorgstjenestene i Melhus kommune, er hentet fra kommunens oversikter for dette for desember 2020. Kommunen mener disse er de mest representative for 2020, og der dette har vært nødvendig har BDO aggregert opp disse tallene til årsnivå.

Med bakgrunn i vektene og plasstall, har BDO videre kalkulert sum vektete plasser. Dette er gjort på både institusjons- og avdelingsnivå. Beregningen av samlet antall vektete plasser gjennomføres

ved å multiplisere antall uvektede plasser pr. plasstype med de respektive vektene i tabell 29. Eksempelvis vil man kunne kalkulere samlet antall vektete sykehjemsplasser slik for et sykehjem med 10 ordinære somatiske sykehjemsplasser, 15 aldershjemsplasser og 20 korttidsplasser slik:

$$\text{Sum vektete sykehjemsplasser} = 10 * 1,00 + 15 * 0,68 + 20 * 1,13 = 42,8 \text{ plasser}$$

For å beregne vektet pleiefaktor har BDO videre kalkulert antall årsverk på institusjons- og avdelingsnivå. Merk at vikarbruk er holdt utenfor disse beregningene. Grunnen til dette er at kommunens systemer ikke i tilstrekkelig grad kan knytte vikarbruk til der vikarbruk har oppstått. Analysen baseres derfor utelukkende på fast tilknyttede årsverk ved hvert ansvar.

Vektet og uvektet pleiefaktor er beregnet slik:

$$\text{Vektet pleiefaktor} = \frac{\text{Antall årsverk}}{\text{Sum vektete sykehjemsplasser}}$$

$$\text{Uvektet pleiefaktor} = \frac{\text{Antall årsverk}}{\text{Sum uvektete sykehjemsplasser}}$$

Metode for beregning av kostnader til kommunens pleie- og omsorgstjenester

Beregning av ressurseffektiviteten i institusjonstjenesten, hjemmetjenesten og heldøgnsbemannede boliger bygger videre på beregninger av kostnader pr. plass/tjenestemottaker. Kostnadsgrunnlaget i disse beregningene er sum netto driftskostnader, som er hentet fra regnskapstall for Melhus kommune. Ved å benytte netto driftskostnader korrigerer vi for både særskilte kostnader og inntekter knyttet til brukerne, eksempelvis ressurskrevende brukere. Ekstraordinære kostnader i forbindelse med koronapandemien er tatt ut av beregningsgrunnlaget. For avdelinger tilknyttet institusjonstjenesten er det kun benyttet regnskapstall på KOSTRA-kode 253. For avdelinger tilknyttet hjemmetjenestene er det kun benyttet regnskapstall på KOSTRA-kode 254.

I beregningene av sum netto driftskostnader pr. enhet/avdeling, har BDO gjennomført enkelte justeringer. Ved Buen sykehjem lønnes alle sykehjemmets nattevakter av korttidsavdelingen. Det er til enhver tid fire nattevakter på jobb, der to av disse arbeider på langtidsavdelingen, én jobber på korttidsavdelingen og én går mellom de to avdelingene. Sykehjemmet anslår selv at vedkommende som går mellom avdelingene bruker halvparten av tiden på hver avdeling. Melhus kommune har oversendt kostnadene knyttet til disse årsverkene, som BDO har fordelt mellom de to kostnadene i tråd med hvordan arbeidet deres fordeles.

BDO har videre foretatt en tilsvarende justering ved Horg sykehjem. Ved Horg sykehjem er nattevaktene lønnet av langtidsavdelingen, mens de utfører arbeid på både langtidsavdelingen og avdeling Midttun. Det er til enhver tid tre nattevakter på jobb. Av disse er det to hjelpepleiere og én sykepleier. Sykehjemmet har informert BDO om at hver avdeling betjenes av én hjelpepleier, mens sykepleieren går mellom avdelingene. Sykehjemmet anslår at sykepleieren bruker 80 % av tiden sin på langtidsavdelingen og 20 % på Midttun. Melhus kommune har oversendt kostnadene knyttet til disse årsverkene, som BDO videre har fordelt mellom avdelingene i tråd med hvordan arbeidet deres fordeles.

Ved Horg/Flå hjemmetjeneste lønnes ett sykepleierårsverk og 0,6 assistentårsverk som i realiteten arbeider på Flå eldresenter. BDO har mottatt kostnadene knyttet til disse årsverkene fra Melhus kommune, og fordelt kostnadene knyttet til disse fra Horg/Flå hjemmetjeneste til Flå eldresenter.

Beregningene av kostnader pr. plass/tjenestemottaker er gjennomført ved å dividere sum netto driftskostnader med sum (vektede) plasser/tjenestemottakere:

$$\text{Kostnader pr. (vektet) plass} = \frac{\text{Sum netto driftskostnader}}{\text{Sum (vektede) plasser/tjenestemottakere}}$$

Behovet for kapasitet og kompetanse, samt bærekraftig tilbud med dagens kompetanse og ressurser

For å gjøre beregninger av hvilken kapasitet og kompetanse avdelingene burde hatt pr. i dag for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud, har HMS-utvalgene ved Flå eldresenter, hver hjemmetjenestesone (det har ikke vært anledning til å gjennomføre intervju med Nedre Melhus hjemmetjeneste) og hver avdeling i institusjonstjenesten oversendt BDO utfylte oversikter over behovet for antall årsverk pr. stillingstype deres tjenestested er avhengig av uten bruk av vikarer for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud.

BDO har videre gjennomført intervjuer med HMS-utvalgene for å diskutere de utfylte skjemaene HMS-utvalgene har returnert til BDO. Basert på informasjonen fra skjemaene og intervjuene, har BDO etablert en oversikt over HMS-utvalgenes vurdering av hvilken kapasitet og kompetanse som anses som nødvendig for å drifte et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud. Det medfører at beregninger er gjort på bakgrunn av fagpersonenes oppfatning av hvilken kapasitet og kompetanse som er nødvendig.

Basert på denne innspillene knyttet til ønsket/nødvendig ressursituasjon, har vi videre beregnet en ny pleiefaktor. Denne er anvendt på dagens ressursituasjon for å beregne hvilket antall plasser de ulike institusjonene og avdelingene pr. i dag kan drifte på det de selv anser som et bærekraftig nivå. Vi har også benyttet HMS-utvalgenes faglige vurdering av bærekraftig bemanning i beregninger som danner grunnlag for sammenligning av kostnad per vektet plass og tjenestemottaker i enheter og avdelinger på tvers av hele kommunens pleie- og omsorgstjenester. Disse beregningene er gjennomført ved å knytte gjennomsnittlige lønnskostnader pr. stillingstype ved hver avdeling til bemanningsstrukturen HMS-utvalgene mener det er behov for. Kostnadene pr. vektet plass/tjenestemottaker ved fullt ut bærekraftig drift, er fremstilt relativt til hverandre i Tabell 15: Kostnad pr. tjenestemottaker/vektet plass ved hver enhet og avdeling relativt til andre enheter og avdelinger gitt en bærekraftig bemanning. Kilde: Regnskap 2020 og intervju med HMS-utvalg ved hver avdeling. Vi presiserer her at det vil kunne være en kostnadsreducerende effekt på variabel lønn (innleie av vikarer, overtid mv.) ved å øke bemanningen. Slike effekter har ikke vært mulig å konkretisere, og er derfor ikke hensyntatt i beregningene.

Nedenfor vises spørreskjemaet som ble sendt ut til avdelingslederene i hjemmetjenesten, institusjonstjenesten og Flå eldresenter:

SPØRRESKJEMA PLEIE- OG OMSORGSTJENESTER I MELHUS KOMMUNE

Avdeling:

Navn:

Stilling:

For å kartlegge behovet for kapasitet og kompetanse, samt kartlegge hvorvidt dagens tilbud med dagens kompetanse og ressurser anses som bærekraftig ønsker vi at du fyller ut tabellen under med den kapasiteten (fordelt på ulike kompetansenivåer) din avdeling er avhengig av uten bruk av vikarer som skal dekke manglende rekruttering.

Vi presiserer derfor at vikarbruk ikke er inkludert i årsverksoversikten i tabellen nedenfor.

Stillingstype	Dagens kapasitet (årsverk) basert på uttrekk fra Melhus kommunes personalsystem	Nødvendig kapasitet for å drifte et fullt ut bærekraftig tilbud
Fagleder		
Assistent		
Hjelpepleier		
Sykepleier		
Vernepleier		
Fagarbeider		
Hjemmehjelp		
Fagarb m/fagskole/sæ		
Leder		
Spesialsykepleier		
Tverrf. Spes. Utd. Høgs		
Virksomhetsleder		
Spesialhjelpepleier		

I intervjuene med HMS-utvalgene, ble følgende intervjuguide lagt til grunn:

TEMA 1: BAKGRUNN OG INNLEDNING

Spørsmål

Fortell kort om deg selv og enheten du jobber ved: Organisering, avdelinger. Antall ansatte, kompetansesammensetning. Brukerne og deres behov

TEMA 2: DAGENS BEHOV FOR KAPASITET OG KOMPETANSE, BÆREKRAFTIG TILBUD

Spørsmål

I spørreskjemaet vi sendte ut der vi ba dere fylle inn behovet for kompetanse for å levere et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud, ser vi at dere har gjort (flere) justeringer. Kan dere si noe om hva som ligger til grunn for disse justeringene?

Ikke tilstrekkelig kompetanse
Endrede brukerbehov
Møte fremtidens behov

Helt overordnet, opplever du at din enhet leverer et fullt ut bærekraftig tjenestetilbud i dag?
Hvis nei, hvorfor ikke?

Både med bakgrunn i det vi har snakket om til nå og din vurdering av pleie- og omsorgstjenesten som helhet i Melhus kommune, hva mener du er de største utfordringene ved din avdeling og pleie- og omsorgstjenestene i Melhus kommune i dag?

Hvilke tiltak mener du best vil kunne svare ut disse utfordringene?

TEMA 3: FREMTIDENS BEHOV

Spørsmål

Mener du at den utfylte oversikten over behov for kompetanse representerer hvilken kompetanse som behøves også for å møte fremtidens behov?

For å møte fremtidens behov, ønsker man å vende tjenestetilbudet «nedover omsorgstrappen». I Melhus kommune har man hatt utfordringer med å vende tjenestetilbudet fra institusjonsplasser til heldøgnsbemannede boliger og hjemmetjenesten. Hva tror du dette skyldes?

TEMA 4: OMDISPONERING AV AREAL

Spørsmål

Ved overføring av brukere ved Hølanda og/eller Horg/Flå til Buen vil det oppstå «tomme» lokaler. Hvordan mener du man kunne omdisponert disse arealene til eksempelvis omsorgsboliger, avlastning eller bofellesskap?

Mener du kommunens ulike lokaler er egnede for en slik omdisponering?

Mener du dette vil kunne bidra til å levere et tjenestetilbud i tråd med fremtidens behov (og bærekraftighet)?

Metode for estimering av fremtidig behov basert på dagens dekningsgrader

Basert på dagens dekningsgrader for institusjon, heldøgnsbemannede boliger og hjemmetjenester, har BDO lagt ulike scenarier til grunn for å estimere fremtidig kapasitetsbehov.

For å gjennomføre disse beregningene, har BDO og Melhus kommune knyttet kommunens grunnkretser til hvilke institusjoner, hjemmetjenestesoner og heldøgnsbemannede boliger grunnkretsenes innbyggere sogner til. Samtlige av kommunens grunnkretser sogner til heldøgnsbemannede boliger ved Flå eldresenter og Kregnesbu. Grunnkretsenes tilknyttede institusjon og hjemmetjenestesone fremkommer av tabellen nedenfor.

Grunnkrets	Institusjon	Hjemmetjenestesone
5028001 Gimse	Buen sykehjem	Nedre Melhus hjemmetjeneste
5028002 Rosmælen	Buen sykehjem	Nedre Melhus hjemmetjeneste
5028003 Flå	Horg sykehjem	Horg hjemmetjeneste
5028004 Lundamo	Horg sykehjem	Horg hjemmetjeneste
5028005 Hovin	Horg sykehjem	Horg hjemmetjeneste
5028006 Gåsbakken	Hølonde sykehjem	Hølonde hjemmetjeneste
5028007 Eid	Hølonde sykehjem	Hølonde hjemmetjeneste
5028008 Høyeggen	Buen sykehjem	Nedre Melhus hjemmetjeneste
5028009 Brekkåsen	Buen sykehjem	Nedre Melhus hjemmetjeneste

Tabell 28: Grunnkretsenes tilknytning til institusjon og hjemmetjenestesone

Beregningen av dagens dekningsgrad i sykehjem er gjennomført ved å dividere totalt antall langtids- (LTP) og korttids plasser (KTO) ved den respektive institusjon med antall innbyggere over 80 år som sognet til institusjonen ved utgangen av 2020.

$$\text{Dekningsgrad} = \frac{\text{Totalt antall plasser LTP og KTO}}{\text{Antall innbyggere over 80 år}}$$

Videre har BDO kalkulert langtids- og korttidsavdelingenes andel av sin respektive institusjons totale antall plasser. Dette danner grunnlaget for å framskrive fremtidig behov for plasser pr. avdeling pr. institusjon. I disse beregningene har vi forutsatt at hver avdeling beholder sin respektive andel av totalt antall plasser ved sin institusjon.

Beregningene av fremtidig plassbehov i institusjonene er basert på Trondheimregionens grunnkretsbaserte befolkningsprognose fra 2021 til 2060. Kommunens fremtidige behov for plasser/tjenestemottakere ved institusjonene, hjemmetjenestene og kommunens heldøgnsbemannede boliger for henholdsvis 2025, 2030, 2040 og 2050, er beregnet ved å multiplisere dagens dekningsgrad med framskrevet fremtidig befolkning over 80 år i hver institusjons, hjemmetjenestesones og heldøgnsbemannede boligers tilknyttede grunnkretser.

Scenario 1: Nullalternativet - ren framskrivning av dagens situasjon

Det første scenariet vi har etablert, er basert på en ren framskrivning av dagens situasjon med hensyn til dagens dekningsgrader og tjeneste- og plasssammensetning. Det vil si at vi i dette scenariet har lagt til grunn at brukerfordelingen mellom institusjonstjenester, heldøgnsbemannede boliger og hjemmetjenester holdes på dagens nivå.

Scenario 2: Reduksjon på 15 % fra institusjonstjenester, der 10 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 5 % flyttes til hjemmetjenester

Det andre scenariet vi har etablert, er basert på en reduksjon i antall plasser i institusjonstjenestene på 15 %, der 10 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 5 % flyttes til

hjemmetjenester. Også i dette scenariet har vi lagt dagens dekningsgrader til grunn for beregningene av det fremtidige kapasitetsbehov. I beregningen antas det at reduksjonen fordeles flatt pr. sykehjem. Det vil si at hvert sykehjems respektive kalkulerte plasser reduseres med 15 %. Merk at plassene som antas overflyttes kun er ordinære somatiske langtidsplasser.

Scenario 3: Reduksjon på 30 % fra institusjonstjenester, der 20 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 10 % flyttes til hjemmetjenester

Det tredje scenariet vi har etablert, er basert på en reduksjon i antall plasser i institusjonstjenestene på 30 %, der 20 % flyttes til heldøgnsbemannede boliger og 10 % flyttes til hjemmetjenester. Også i dette scenariet har vi lagt dagens dekningsgrader til grunn for beregningene av fremtidig kapasitetsbehov. I beregningen av også dette scenariet antas det at reduksjonen i institusjonsplasser fordeles flatt per sykehjem. Merk også her at plassene som overflyttes kun er ordinære somatiske langtidsplasser.

Muligheter for omdisponering av areal

I kartleggingen av hvorvidt eksisterende bygningsmasse eventuelt kan omdisponeres i et fremtidig pleie- og omsorgstilbud i kommunen, der brukerne ved Hølonda og/eller Horg/Flå sykehjem overføres til Buen, har vi lagt til grunn informasjon fra intervjuene med HMS-utvalgene fra institusjonstjenesten.

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar i henhold til garanti, og er en del av det internasjonale BDO-nettverket, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA. Medlem av Den Norske Revisorforening.

Leveransen er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO AS eller BDO Advokater AS vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

Kontakt
Espen Løge Goksøyr
Senior manager

m: 99796241
e: espen.loge.goksoyr@bdo.no